

SHIB-A-VISA

Nr. 4

2004

Årgang 7

... man får sove når man kan...

STYRET I NORSK SHIBAKLUBB

LEDER Petter Paulsen
9304 Vangsvik
7785 4231 - 924 15 093
pcdoc@online.no

NESTLEDER Inger M Ingebrigtsen
Skarssem, 7340 Oppdal
915 24 838
in-inge@online.no

SEKRETÆR Laila Nagel
Engnesvn 31, 3092 Sundbyfoss
3305 8883 - 916 68 579
laila.nagel2@tiscali.no

KASSERER Terje Ljosnes
Hans Hauges gt 1B, 5033 Bergen
5532 4667
terlj@online.no

STYREMEDLEM Dan Ove Tuvén
Aspmoen 30, 8646 Korgen
7519 1472 - 410 21 472
dan.tuven@monet.no

STYREMEDLEM Frode Løvfall
Vallahøgda 16, 5227 Nesttun
934 38 958
frolov@broadpark.no

STYREMEDLEM Paul Walle
8533 Bogen i Ofoten
7698 2000 - 926 52 844
pjoswa@tiscali.no

VARAMEDLEM Thomas Henriksen
Nermyra 4, 9100 Kvaløysletta
77674519 - 91342039
91342039@mobilpost.no

VARAMEDLEM Bente K Pedersen
Moneveien 2, 4879 Grimstad
3704 1534 - 993 85 748
chow.habagou@c2i.net

KONTAKTPERSONER

NORD-NORGE Paul J. Walle,
Se styremedlem

MIDT-NORGE Marianne Holmlí
Sjøvold, 7650 Verdal
7407 7455 - 951 81 266
pei.fang@online.no

VESTLANDET Christen Lang,
Sandviksveien 173, 5035 Bergen
5595 1701 - 909 81 295
christen.lang@tiscali.no

ØSTLANDET Laila Nagel
Se sekretær

SØRLANDET Bente K Pedersen
Se varamedlem

AGILITY Harald Schjelderup
Rødsveien, 1540 Vestby
6495 2053
harald.schjelderup@c2i.net

LYDIGHET Sissel Skjelbred
Dalsve, 7710 Sparbu
7414 3269 - 975 67 022
k-svends@online.no

BRUKS Halvor Størmer
Grindjord E6 19, 8520 Ankenesstrand
7694 0409
halvor.stormer@nfk.no

VALPEFORMIDLER Frode Løvfall
Se styremedlem

HUNDESPORT Solvor Nærland
Aad. Gjellesgt 16, 5035 Bergen
5531 3784
solnaer@online.no

Styret og utvalg setter pris på tilbakemelding fra medlemmene - både ris, ros, tips, ideer og saker til behandling. Vi ber om å få alle henvendelser skriftlig. Dette for at alle skal få lik behandling.

Kontaktpersoner er til for at medlemmene skal kunne spørre om ting de lurer på.

Lokal aktivitet organiseres av nærmeste kontaktperson.

INNHold

Styret	2
Innhold/ Redaktørens hjørne	3
Lederens side	4
Referat fra styremøte	5
Styret informerer	8
Hund & katt	10
Bokomtale	12
Helsestatus	18
Kryssord	21
Agilitypremie	23
Frykt, angst og fobier...	24
Hunden min har blitt gal	34
Å drive med avl	40
Valpekassen	49
Utstillingsresultater	50
Til min kjære leder	59

UTGIVELSESPLAN

Nr 1 Mars (Frist innlegg 25/2)
Nr 2 Juni (Frist innlegg 25/5)
Nr 3 September (Frist innlegg 25/8)
Nr 4 Desember (Frist innlegg 25/11)

ANNONSEPRISER

NYE PRISER, SE SAK I BLADET!!
Ikke-medlem DOBBEL pris
(Annonse manus må være i a5)

Stoff til Shib-a-visa 1-05 sendes
Lisbeth Høyem, Leiraplassen 6
7710 Sparbu (917 16 284)
geilis@online.no

MEDLEMSKAP

Hovedmedl: 300,- Fam.medl: 100,-
Gavemedl. for valpekjøpere: 150,-
Betal til konto **0540 11 87369**

FORSIDEBILDET

Siva nyter solen. Mangler oppl. om
fotograf og hund

BAKSIDEN

Østbylias Cirka Ting Li, foto: Eva
Thorstad

REDAKTØRENS LILLE HJØRNE...

Det har vært en tung høst, og jeg beklager at dette har gått utover dere alle.

Ta godt vare på hundene deres og hverandre!

Hilsen Lisbeth

Lederens side

Hei igjen.

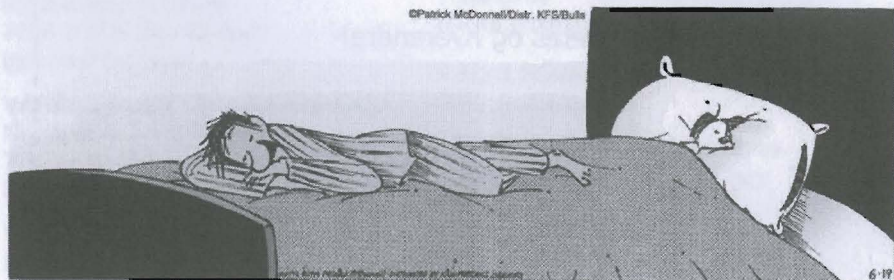
Sitter på Senja, og ser rett ut i den mørke tilværelsen, ja skal si dere at mørketiden her oppe kan være både vanskelig og samtidig også koselig for mennesker og hunder.

Akkurat i denne årstiden lengter man sørover til litt dagslys, men den 19. januar begynner vi å se sola igjen.

Richi (shiban vår) er nå blitt 2-år, hun synes det er spennende å gå tur bare om "natta", stadig vekk noe nytt som en eller annen har plassert feil. Det stod ikke der i går, kan være alt fra søppelbokser til kjelker, og da skal hun undersøke. Det knurres og bjeffes helt til at vi går bort og ser, da kan turen gå videre.

Vet at mange har savnet julenummeret til Shiba-avisa, men her har dere et nyttårsnummer i stedet, regner med at neste nummer er i rute. Nevnte det sist også: Kom med innlegg til avisa og nettsiden. Kos dere ute sammen med hunden, det går mot lysere tider.

Petter

Referat styremøte 9/11-04

Telefonmøte tilstede Petter, Terje, Paul, Bente, Frode, Thomas, Laila

Sak 48/04 Endring av frist for betaling av medlemskontignet. I vedtektene" § 5.4. står det "Medlemmer som skylder kontingent ved årsmøtets start, strykes som medlem" Sak 46/04 blir ikke iverksatt før evt en vedtektsendring på årsmøte i 2005.

Sak 49/04 Prisforskjellen er ikke så stor vedr. bytting av trykkeri. Styret var enstemmig på at vi prøver å bytte trykkeri på julenummeret. Terje sjekker opp med trykkeriet vedr. tidsfrister etc. og kontakter Petter.

Sak 50/04 Inger Merete har vært i kontakt med Akita klubben vedr utstillingssted i 2006, Vi kommer i dialog med de senere for vår avgjørelse i forhold til hvor vi ønsker at spesialen i 2006 skal holdes. Det blir undersøkt litt om Oppdal eller Bergen kan være aktuelt.

Sak 51/04 Klubben har fått tilbud fra NKK om avlsråds kurs 2005. Det er sendt ut pr. mail til oppdrettere om dette kurset. Andre interessenter kan også være med mot at de betaler kurset selv. Styret vedtok at det skulle sendes en representant fra styret. Bente ble forespurt og skulle tenke på det par dager, hvis hun ikke kan reise er Paul i reserve. Klubben dekker kurs og opphold, ikke reise til /fra. Frist for svar er 15 november.

Sak 52/04 Da det er en del forespørsel fra dommerelever/aspiranter om rasekompendie på rasen. Christen Lang har satt seg villig til å utarbeide et forslag. Forslaget skal godkjennes av styret, og det vil bli sendt søknad til Nkk om økonomisk bistand til trykking av kompendiet når det foreligger og er godkjent..

Sak 53/04 Styret har behandlet brevet til Christen Lang på hans synspunkter vedr. måling av rasen på utstilling. Den tidligere lederen i klubben fikk også tilsendt dette brevet fra Christen. Det kom et brev fra representanter fra det gamle styret på Christen sitt brev. Styret tok opp saken på nytt og styret ble enig med en stemme mot at vedtaket blir opprettholdt og skal gjelde ut 2005.

Sak 54/04 Økonomien i klubben er: Pr. d.d. innestående ca 25.000,-, Oppgjøret fra spesialen i pinsen er ikke motatt av kasserer, men det antas at det er et overskudd på ca kr 2-3000,-. Petter kontakter Lisbeth slik at hun sender oppgjør til kasserer, og at evt. ikke motatte og betalte regninger ettersendes til kasserer.

Willemo's Golden & Shiba

Tove Nyvoll og Tom Hofsl. Anholtveien 145, 3160 Stokke
Tlf: 33 33 52 29 – 920 40 545 e-post: tom@willemo.no

Kunne du tenkt deg en Willemo Shiba,
er det bare å ta kontakt
for en hundepat.

####

Er du på utkikk etter en Golden retriever?
Ta da kontakt med oss.

Da ønsker vi dere alle en god jul og et godt nytt år

Vi er å treffe på nett:
www.willemo.no

SHIBAKALENDER 2005

Fortsatt noen på lager...

En ny flott kalender med
masse bilder av vår favorittrase!

Kalender bestilles fra Laila Nagel

Pris 150,- + porto 22,-
2 kalendere kan sendes for samme porto!

Angående måling av Shiba

Det sittende styret behandlet spørsmålet om måling av shiba på nytt den 9/11-04 etter at det var kommet reaksjoner på denne avgjørelsen som er et vedtak fra 7/5-2003.

Styret vedtok med en stemme mot at det vedtak som er gjort av tidligere styre skulle opprettholdes.

I formålsparagrafen til Norsk Shiba klubb står det :

§3 Formål

Klubbens formål er å

3.1 Fremme utviklingen av den rasen klubben har ansvar for.

3.2 Arbeide for å bevare rasen ut fra rasestandard og bruksegenskaper.

Avgjørelsen er tatt på grunnlag av:

Siden vi ikke har et avlsråd eller sunnhetsutvalg i klubben, er det styrets oppgave å forvalte rasen.

Det er flere ganger tidligere vært uformelle diskusjoner om hvordan vi ville at rasen skulle utvikles. Det har i perioder ikke vært gehør for å offentliggjøre hundenes helsestatus, som HD, AA og øyelysningsresultater, noe som heldigvis nå er en realitet. Offentliggjøring av disse resultatene er viktig for kunnskap om rasen og for å unngå at disse sykdommene BLIR et problem.

Det er diskuterte også flere ganger størrelsen på rasen. Alle har vi sett både store og små, uten at man syntes dette er noe utbredt fenomen. Men erfaringer fra andre raser, f eks chow chow, viser at man må ta endringer i størrelse på alvor, på et tidlig tidspunkt, for å unngå at det blir et problem. Raser som er blitt avlet ned i størrelse, er vanskelig å få opp i størrelse igjen.

En måling er et signal til oppdretterne om at de må tenke over hvordan størrelsen er i sitt eget oppdrett. Det er ikke meningen at noen skal bli "straffet", men følte at det var riktig å sende ut et signal til ettertanke. Hvis det ikke er store sprik i størrelsen, og at de hundene som blir målt holder seg innenfor standarden, er dette likevel viktig for å skape bevissthet og et forhold til størrelse i rasen.

Ofte er det få hunder påmeldt, og da kan det være vanskelig for dommeren å lage seg et bilde av om hunden er stor, passe eller liten. Ved at dommerne må måle, vil de også få et bilde av hvordan rasen skal være i størrelse. Endringer i en rases størrelse kan skje nesten umerkelig.

Man vet at målingsresultatet kan varier fra dommer til dommer på en og samme hund, og det å måle hund er vanskelig. I forhold til å få "rettferdige" målinger, er jo dette enklere på shiba enn på chow chow og elghunder, siden rasen vises på bord. Underlaget vil jo være det samme for alle, med minimale sjanser for dumper og kuler...

Målingen skal kun være til en kartlegging på hvordan hunden i Norge er i forhold til hva som er beskrevet i den offisielle rasestandarden fra FCI. Det er jo den vi skal følge.

Et eksempel på en rase som er blitt for stor, er shetland sheepdog, og også denne rasen har hatt måling som et instrument for å få størrelsen tilbake.

Men når en rase er blitt for stor eller for liten, er det egentlig for sent, og det vil ta lenger tid å rette opp, enn om man begynner å peke på en tendens. Hvis man er i forkant, vil man kanskje unngå å få et problem. Det var tanken bak vedtak om å innføre måling – å gi et innspill til oppdrettere og dommere FØR vi har et problem.

Tidligere ble alle forslag om slike innspill møtt med en viss motstand fordi "rasen er så liten at vi trenger alt avlsmateriale". Men nå følte man at rasen var i en slik situasjon at en burde være litt mer selektive på avlsdyr, for å ivareta rasen ift rasestandarden.

Det er også diskutert tanntelling, men valgte altså å starte med måling av størrelse. Kanskje vil dette også kunne gjøre oppdrettere oppmerksomme på andre småting som en vet finnes på rasen, som tannmangel. Vi vet jo at i Japan bedømmes tannmangel knallhardt. Burde det da ikke være målet for oss i Norge å ha hunder med fullt tannsett også???

Styret

Hund og Katt

Turkamerater som trives godt sammen

En venninne og jeg var ute å gikk en tur i midten av oktober med tre shibaer. Vi var kommet ut av skogen tok vi hundene i bånd. Vi hadde da vært ute i ca 1 time og hadde enda ett stykke igjen før vi var hjemme. Da vi hadde passert tre hus og var ca 10 m fra hovedveien observerte vi to katter. Kattene lå og tittet på oss på trygg avstand. Hundene som er vant med katter brydde seg ikke om de bare fortsatte, vi skulle jo hjem. Dette var en tur som vi hadde gått mange ganger før.

Da vi var på vei for å krysse veien kom kattene som to prosjektiler bakfra og fløy rett på hundene. Det ble et virvar av bånd, hunder, katter og to forskremte eiere. Vi hadde ikke lyst til å slippe taket da vi var så nærme veien hvor det kom bilder. Hundene skjønte ingenting og kattene trakk seg noen meter tilbake for så å angripe på nytt. Dette gjentok seg 3-4 ganger. Hundene hadde ingen muligheter til å forsvare seg da dette skjedde veldig fort og overraskende.

Ingen av oss har noen gang sett så rasende katter og våre hunder hadde aldri vært i konflikt med disse kattene tidligere. De brukte ikke klørne på hundene de fløy rett på slik hunder gjør. Til slutt gikk kattene, hundene hadde ikke fått noen skade av angrepene fra disse rasende pelsdottene.

Da vi endelig kom oss over veien på en trygg måte uten flere angrep, hadde en av kattene fulgt etter oss og lå ved hekken ved det ene huset og

fulgte med for så å forsvinne inn i hekken. **Hvorfor skjedde dette?** Ikke vet vi!

Gjett hva samtalen var på resten av veien hjem,? Jo disse to rasende kattene.

Det blir nå spennende å se hvordan hundene reagerer neste gang vi møter fremmede katter langs veien, og vi skal være veldig obs neste gang vi går samme runde.

Håper ingen andre opplever det samme som oss, det var ikke særlig hyggelig. Ellers så hadde vi en kjempefin tur med hundene våre.

Eli May, Mira, Laila, Birk og Tobi

Anzu og Aya leker i snøen (Foto Solvor Nærland)

Bokomtale: Uforklarlige krefter hos dyr

av Solvor Nærland

Vi har alle hørt historier om hunder og katter som alltid vet når eieren er på vei hjem, som finner eieren sin i en helt annen by, eller som varsler om noe skrekkelig som skjer i ettertid. Vi forklarer slike hendelser med lukt, elektriske spenninger og andre naturlige årsaker.

Dyreforskeren Rupert Sheldrake nøyer seg ikke med det. Han hadde forsket på slike sansevner hos dyr i fem år, da han skrev boka med denne tittelen. Sammen med kolleger benyttet han seg av tre metoder i forskningsarbeidet: De intervjuet hundrevis av mennesker med lang erfaring med dyr. Videre organiserte de formelle undersøkelser i Storbritannia og USA, for å finne ut noe om hyppigheten av de ulike formene for sansning hos kjæledyr. Og via eksperiment gikk de i dybden på spørsmål, for å finne ut om det faktisk var belegg for det folk trodde om dyrene sine. Han har opprettet en database med tusenvis av uforklarlige dyreberetninger.

Vanligvis forsøker vitenskapelige forskere å unngå følelsesmessig kontakt med dyrene de skal undersøke. Det er derfor lite trolig at de vil kunne få tak i den formen for atferd som er avhengig av nær kontakt mellom dyr og menneske. Dessuten er det store motforestillinger mot å ta kjæledyrene alvorlig, og også mot å ta paranormale fenomener alvorlig.

Tre former for uforklarlig atferd

Telepati omfatter evnen til å vite når eieren kommer hjem, selv om dette skjer til vidt forskjellige tider og med ulike transportmidler. Enkelte hunder og katter reagerer også telepatisk på andre intensjoner mennesket måtte ha, f.eks. tause kallerop og kommandoer. Noen dyr vet når en bestemt person er på telefonen før telefonen er tatt. Andre reagerer når eieren har problemer eller er i ferd med å dø langt borte. Sheldrake har kommet til at telepatisk kommunikasjon avhenger av nære bånd mellom menneske og dyr.

Retningssans : Enkelte hunder, katter og andre husdyr kan finne veien hjem fra ukjent sted mange kilometer og mil langt borte. Iblant vender også at dyret tilbake til menneskene, ikke til stedet som sådan. Det hender at katte- og hundeeiere som har reist vekk og etterlatt kjæledyret hos andre, blir gjenfunnet av dyret på ukjente steder. Stedet kan være så langt borte at dette ikke kan forklares med oppsporing via luktesans. Slike evner forklares med morfologiske felt, som forbinder dyret med eieren sin og med hjemstedet (mer om dette senere).

Forvarslar : Enkelte forvarslar kan forklares ut fra fysiske stimuli. Dyr som blir urolige før jordskjelv, kan f.eks. reagere på subtile elektriske endringer. Hunder som varsler sine epileptiske eiere om forestående anfall, kan ta inn ørsmå muskulære skjelvninger eller uvanlige lukter. Men det kan se ut som om noen forvarslar er resultat av forutanelser som er vanskelige å forstå.

Alle disse tre formene for persepsjon – telepati, retningssans og forvarslar – synes å være bedre utviklet hos ikke-menneskelige arter enn hos mennesker, men de forekommer også hos mennesker.

Dyr som vet når eieren kommer hjem

Sheldrake har i sin database 585 beretninger om hunder som vet når eieren kommer hjem, selv om dette skjer til uregelmessige tider og med forskjellige framkomstmidler.

Nesten alltid gir hundene seg til å vente i 10-20 minutter før eieren faktisk kommer. Enkelte hunder varsler om eierens hjemkomst så å si daglig, andre bare når eieren kommer hjem fra ferie eller andre lengre fravær. Da kan de vise glede flere timer i forveien.

Luktesans eller lyd kan forklare hvorfor enkelte hunder reagerer et minutt eller to før eieren kommer. Men mange reagerer 10 minutt eller mer i forkant, mens eieren er flere kilometer unna. Det skjer uavhengig av vindretning og selv om vinduene er lukket. Det skjer selv om eieren kommer i ukjent drosje, i bilen til en fremmed eller med tilfeldig buss eller tog. Mennesker som reiser med fly har oppdaget at hundene har varslet at de kommer hjem, selv om ingen andre vet det.

Mange har skrevet ned tidspunktet for når hundene begynte å vente. Og det som tydelig kommer fram, er at det skjer i det eieren bestemmer seg for å dra hjem.

Sheldrake videofilmte fenomenet. Det ble brukt to kamera. Det ene gjorde kontinuerlige opptak av hunden, som var hjemme. Det andre kameraet fulgte eieren. Verken eieren eller de som var hjemme med hunden visste noe om de tilfeldige tidspunktene hun ville bli bedt om å dra. Første gang dette ble videofilmte, var det for fjernsyn. På TV kan man se begge videoene samtidig på delt skjerm, helt synkront, slik at eieren kan observeres på den ene delen av skjermen, og hunden på den andre. I begynnelsen ligger hunden og slapper av. Så får eieren beskjed om å reise hjem, og i nesten samme øyeblikk viser hunden tegn på årvåkenhet ved å spisse ørene. 11 sekund etter at eieren er bedt om å dra hjem, mens hun går mot drosjeholdeplassen, reiser hunden seg, går bort til vinduet og blir sittende der under hele hjemreisen til eieren. Eksperimentet med synkron videofilmning er seinere gjentatt, med samme resultat.

De fleste som har hunder med en forutanelse om når de skal komme hjem, mener at de har nær kontakt med, en sterk følelsesmessig forbindelse til, eller er svært knyttet til hunden. De eneste unntakene er tilfeller der hunden har sterk aversjon mot en spesiell person. I et tilfelle var en veterinær venn av en familie. Familiens hund løp og gjemte seg hver gang han skulle komme i egenskap av veterinær, men aldri når han skulle komme i vanlig besøk.

Personer som bor alene, har ingen som kan observere hundenes reaksjoner. De kan derfor ikke vite om hunden har ventet på dem. Noen hunder kan ha reagert uten at de som var hjemme tenkte over det. Men båndet mellom hund og eier er kanskje ikke alltid sterkt nok til å framkalle denne atferden. Og noen hunder har muligens ikke denne evnen.

Empati hos dyr

I databasen sin har Sheldrake mer enn 200 fortellinger om dyr som trøster og helbreder. De fleste av dem handler om katter og hunder som holder seg i nærheten av mennesker som er syke eller triste.

Slike reaksjoner er spesielt påfallende hos katter, siden de normalt verner om sin uavhengighet. Mange forteller at kattene oppfører seg uvanlig omtensomt overfor dem når de er syke eller deprimerede. Kattens omtensomme og trøstende atferd inntreffer når det oppstår et behov for den, og den varer så lenge det er nødvendig. Når personen har fått humøret tilbake, eller er blitt bedre av sin sykdom, finner katten tilbake til sin vanlige uavhengige atferd.

I databasen er det 108 rapporter om hunder og 51 om katter som reagerer når eierne, som befinner seg langt borte, blir utsatt for ulykker eller dør. I mange tilfeller der hunden eller katten hylar uten synlig grunn, eller viser andre tydelige tegn på at de lider, viser det seg seinere at eierne deres var i fare eller døde. Det er også registrert at hunder kan reagere når andre hunder, som de er knyttet til, dør langt borte. Det virker ikke som erkjennelsen av at noen har dødd svekkes med avstanden. I noen av tilfellene var den som døde flere hundre kilometer unna, men det var som om kattene og hundene visste det likevel.

Retningssans

Det verserer en rekke historier om husdyr som kommer hjem etter at de er blitt forlatt eller har kommet bort langt hjemmefra. Noen har fått nesten legendarisk status, blant andre collien Bobby, som ble borte i Indiana, og som kom hjem i Origen året etter. Da hadde han tilbakelagt en distanse på mer enn 300 mil.

For hvert tilfelle av denne sorten som dukker opp i avisene, er det dusinvis som aldri blir offentliggjort. I Sheldrakes database er det 60 ikke-offentliggjorte historier om hunder som har funnet veien hjem, og der bestemte kriterier er tilstede. Nesten alle disse ble transportert til det stedet de forsvant ifra, de gikk ikke selv. De fleste av dem som ble oppdaget på tilbaketuren, hadde vendt nesen direkte hjem. De fulgte ikke den ruten de var blitt fraktet ut på. Av en eller annen grunn visste de i hvilken retning de måtte gå for å komme hjem, selv når de befant seg på steder der de aldri hadde vært før, og var blitt fraktet dit via en indirekte rute. Det klareste beviset på at dyrs retningssans ikke avhenger av at de husker lukter langs veien eller andre detaljer, skriver seg fra tilfeller der dyrene ble transportert med fly.

Det er gjort flere eksperiment med hunder og katter og retningssans. De er som regel tatt med i lukket varebil, og er blitt kjørt i mange ulike retninger, før bilen har stanset på et sted der dyrene ikke har vært før. Der har de blitt etterlatt. Det har vært øvede observatører her, og tause syklistar har observert underveis. De som finner veien hjem, går mer eller mindre direkte. De følger ikke den ruta bilen tok.

Dyr som har vært ute på oppdagelsestur eller jakt, kan finne veien tilbake ved å følge landemerker eller duftspor. Men de kan også finne veien ved hjelp av *biologisk navigering*, dvs "evnen til å orientere seg mot et mål, uavhengig av retning, uten referanse til landemerker". Hvis f.eks. dyret blir jaget av en fiende, flykter det ved å løpe inn i ukjent terreng uten mulighet til å huske alle detaljer på veien. Dyr som er på jakt, kan bevege seg bort fra kjente stier mens det forfølger byttet. Navigeringsevnen gjør det mulig å finne veien hjem fra ukjent sted, og å ta snarveier hjem fra det ukjente stedet.

Jo større aktivitetsområde et dyr har, jo viktigere er navigeringsevnen når det gjelder å finne veien hjem og å finne andre viktige steder innenfor området. Enkelte ulveflokker eier og beskytter enorme territorier. Sett på bakgrunn av at ulvene, som er hundenes forfedre, har navigeringsevner som gjør dem i stand til å finne veien innenfor så store områder, blir evnene hos hundene våre mindre forbausende.

Dyr som finner fram til sine eiere på ukjente steder

Å finne igjen mennesker eller dyr over lengre avstander, er mye sjeldnere enn å greie å finne fram til steder. Likevel har forfatteren 42 slike tilfeller i databasen. I noen av tilfellene gjelder det hunder og katter som finner igjen menneskene sine i deres nye hjem. Det hender også at eierne blir funnet på sine arbeidsplasser, selv om dette er mange kilometer borte og dyrene aldri har vært der før. Flere tilfeller omhandler hunder som finner menneskene sine i hus de besøker for første gang, på sykehus der de er blitt lagt inn i hui og hast, og på puber de ikke kjenner fra før. Luktteorien er utelukket i alle disse tilfellene.

Jo større avstand dyrene må tilbakelegge før de finner riktig person, jo mindre plausibel blir teorien om tilfeldig søking og duftspor. Det fortelles om kjæledyr, særlig hunder og katter, som har forflyttet seg fra landsende til landsende for å finne eieren sin. Katten Sugar brukte 1 år på å finne familien sin i deres nye hjem. Da hadde den gått mer enn 150 mil gjennom ukjent terreng. Spesielle kjennetegn utelukket at det kunne være noen annen katt. Det fortelles flere utrolige historier om hunder som har utført tilsvarende reiser. Under 1. verdenskrig ble en engelskmann beordret til krigen i Frankrike. Så forsvant hunden hans hjemmefra. Noen uker seinere dukket den opp ved fronten i Frankrike, og leitet seg fram til eieren i skyttergravene.

Forvarsler hos dyr

I september 1997 ødela et stort jordskjelv basilikaen til Frans av Assisi i Italia, og forårsaket også store skader i omkringliggende byer og landsbyer. Før jordskjelvet la mange merke til at dyrene deres oppførte seg merkelig. Natten før bjefet hundene mer enn vanlig, eller var forunderlig oppskaket og urolige. Noen fortalte at kattene virket nervøse og urolige, eller gikk og gjemte seg. Enkelte av endringene i atferden hos dyrene ble lagt merke til flere dager i forveien.

De første beskrivelsene av slike atferdsmønstre hos dyr i forkant av jordskjelv, skriver seg fra et voldsomt jordskjelv i Hellas i år 373 f.Kr. Seinere er hundrevis av andre eksempler

nedskrevet av historikere. Til tross for rikelige bevis, overser de fleste profesjonelle jordskjelvforskere fortellinger om varsler fra dyrene, eller de avviser forvarsler som umulige. Bare i Kina har jordskjelvforskere vært åpne for dette. Siden de tok beretninger om uvanlig atferd hos dyr på alvor, rakk myndighetene å evakuere byen Haicheng før et stort jordskjelv i februar 1975. Titusener ble reddet. En liten stund var Vestens seismologer imponert, og bruk av avvikende atferd hos dyr for å varsle om jordskjelv ble tatt opp i U.S. Geological Service. Men i løpet av få år dominerte den konvensjonelle skepsisen igjen, og tanken ble droppet. Kineserne har derimot gått videre med sine programmer for forvarsling av jordskjelv. Selv om de ikke alltid har lyktes, har de hatt flere vellykkede forvarsler. I april 1997 førte det til at 150 000 personer ble evakuert fra Xinjiang, som neste dag ble rammet av to skjelv som ødela 2000 hus og skadet 1500 andre bygninger. Ingen mennesker mistet livet.

Sheldrake har mottatt 23 rapporter om hunder og noen katter som har varslet om luftangrep før sirenene satte i gang med den offentlige alarmen. De fleste reagerte 10-30 minutter på forhånd, og enkelte varslet mer enn 1 time før angrepet. Dette utelukker at de har hørt bombeflyene. Bombefly som ble brukt under 2. verdenskrig fløy i en hastighet på rundt 400 km i timen når de var fullastet. Dermed måtte et dyr som reagerte en halvtime før luftangrepet ha hørt dem når de var 200 km unna. Noen reagerte jo enda tidligere, når flyene må ha vært mer enn 300 km unna. Selv dyr som reagerte bare noen få minutter før sirenene lød, måtte ha hørt flyene når de var mer enn 45 km unna. Det er lite sannsynlig at dette er mulig. Dessuten var varslingen pålitelig, den skjeddde ikke bare når flyene kom med vinden. I tillegg var det jo mange andre fly i lufta, også landets egne bombefly som var på vei mot fienden. Dyrene varslet ikke om vennligsinnede bombefly som nærmet seg.

Forfatteren har mottatt 98 rapporter om angstfylt atferd i forkant av andre former for ulykker, katastrofer og fare. Mange av disse gjelder hunder, katter og hester som har holdt igjen eller hindret sine eiere i å fortsette, der det like etter skjeddde en ulykke der de lett kunne blitt skadet eller drept.

I noen av disse tilfellene er det mulig at dyrene kan ha hørt uvanlige lyder. Men dette har ikke alltid vært mulig. Noen ganger startet dyrenes redsel eller merkelige atferd for lang tid i forkant. I et tilfelle der en katt klarte å hindre eieren sin i å fortsette bilturen, viste det seg etterpå at veien lenger framme rett og slett var forsvunnet. På grunn av en sving ville ikke dette blitt oppdaget før det var for seint. Katten kunne ikke ha hørt noe.

Forfatteren mener at noen av disse varslene faktisk må være forvarsler. Og hvis forutanelser om katastrofer, ulykker og luftangrep kan være forvarsler, da kan det samme være tilfelle for enkelte forutanelser om uvær og jordskjelv, selv om andre kanskje kan forklares ut fra følsomhet for elektriske endringer og andre fysiske årsaker. Noen av forvarslene om epileptiske anfall, lavt blodsukkernivå hos diabetikere og brå død kan også omfatte et element av forvarsel.

Hypotesen om morfologiske felt

Det finnes mange forskjellige former for sosiale bånd innenfor de ulike artene, f.eks. bånd mellom en kattermor og kattungene, en ulv og flokken, og et stort antall menneskelige bånd. I tillegg har vi de sosiale båndene på tvers av artene, bl.a. mellom kjæledyr og eiere. Disse båndene knytter gruppemedlemmene sammen og påvirker hvordan de forholder seg til hverandre. De sørger for at kontakten opprettholdes mellom individer selv når de er atskilt fra hverandre langt utover vanlige sansers mulige kommunikasjonsverden.

Sheldrake ser på disse båndene som elastiske strikker, og kaller dem morfologiske felt. Han mener at disse fjernforbindelsene kan fungere som kanaler for telepati. Et gruppemedlem som reiser til et sted langt borte, er fortsatt tilknyttet resten av gruppa via dette elastiske sosiale feltet. Morfologiske felt åpner for at telepatisk påvirkning kan gå fra dyr til dyr innenfor en sosial gruppe, eller fra person til person, eller fra person til kjæledyr. Feltenes evne til å strekke seg ut som et usynlig elastisk bånd gjør at de kan fungere som kanaler for telepatisk kommunikasjon over store avstander.

I sine studier om atferd hos ulver i Canada, konsentrerte den amerikanske naturforskeren William Long seg spesielt om hvordan medlemmene i flokken greide å opprettholde kontakten, selv om de var langt fra hverandre. Ulver som var skilt fra flokken, visste tilsynelatende hvor de andre var. Etter lange perioder med observasjoner og sporing, konkluderte Long med at dette ikke kunne forklares hverken med at ulven fulgte kjente stier, duftspor, hyling eller andre lyder.

Kontakten mellom medlemmer i en sosial gruppe, f.eks. en ulveflokk, setter dem kanskje ikke bare i stand til å vite hva de andre driver med eller har som intensjon over lange avstander, men kan også gi dem retningsinformasjon. Og hvis ulver og andre ville arter har slike evner, da kan evnen hos kjæledyr til å finne sine eiere sees i en langt bredere biologisk sammenheng.

Hypotesen om at morfologiske felter forbinder dyr med andre medlemmer av dets sosiale gruppe, gjør det mulig å forstå både telepatisk kommunikasjon og en retningsangivende draging mot dyr og mennesker. Ideen om at morfologiske felter kan forbinde dyr med bestemte steder, gjør det mulig å forstå retningssansen som kommer til uttrykk i hjemvending og migrering. Dermed kan hypotesen om det morfologiske feltet ligge til grunn for en rekke uforklarte evner hos dyr, både telepatiske og retningsangivende.

Vurdering

Forfatteren har iallefall prøvd å forstå disse uforklarlige fenomenene – det skal han ha. Han forteller et vel av spennende historier, der han har utelukket naturlige årsaker. Han prøver å gi oss svar på hvordan slike evner hos dyr - og noen mennesker – er mulig. At telepati kan skje blant individer som står hverandre nær, har jeg ingen problemer med. Derimot strever jeg med hypotesen om morfologiske felt. Selv om den er ganske inngående beskrevet i boka, opplever jeg hypotesen som noe diffus. Men kanskje andre forstår den bedre enn meg, og kan gjengi den på en klarere og mer overbevisende måte.

HELSERESULTATER per 8/12-04

HD-resultater

18414/03	Mjærumhøgda's Fukuko	A	28/9-2004
04533/03	Østbylias Hælie Zorro	A	7/10-2004
12406/03	Soldoggen's Tentai Tiko	B	7/10-2004
15612/03	Pei Fang Tingti	B	12/10-2004
15610/03	Pei Fang Sorte Ting	A	16/11-2004
18416/03	Mjærumhøgda's Fuji-San Nemo	A	16/11-2004
12407/03	Soldoggen's Tawai-Naku	B	25/11-2004
13422/03	Soldoggen's Uwaki	B	7/12-2004

AA-resultater

12408/03	Soldoggen's Tensei-No Tenshi	A	20/9-2004
12406/03	Soldoggen's Tentai Tiko	A	18/10-2004
12407/03	Soldoggen's Tawai-Naku	A	29/11-2004

Rico nyter utsikten

ALDRI MER....

musejakt
blodspor
moro i utstillingsringen
små, skarpe bjeff
hyling ved synet av en sprøyte
småkrangling med lillesøster
partering av lekedyr
hopping over vanddammer
enorm matglede
smil med hele ansiktet
tålmodig tiggning
sjarmering av store og små gjester

og aldri, aldri små, svarte, kvikke Kita-valper.

- men jeg glemmer deg aldri!

N Uch NordV-02 Ak-inu-bas Kitaro no Kuro-Shinju "Kita" (Foto Solvor Nærland)

Heisann! :)

Detta e mi lille shiba-tøtta..ho e ei lita frøken som snart fyller 3 år, nemlig 17 februar.. :) Ho e ei frøken som skape mye glede i kværdagen! En kjempeflott hund å ha med å gjøre! På detta bilde e ho ute i hundegården sin og koser seg..

~ Hilsen Camilla & Nikita ~

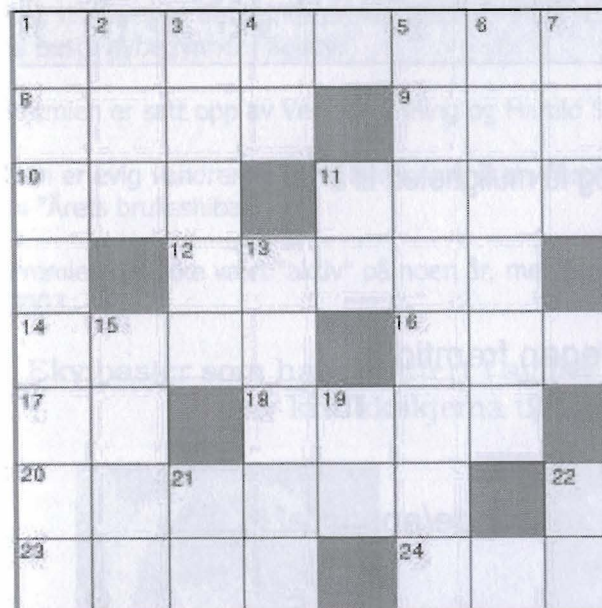
ANNONSERING I SHIB-A-VISA 2005

Styret har vedtatt en prisøkning på annonser:

Helside	Helårsannonse	500,-
	2 nummer	300,-
	1 nummer	200,-
Halvside	Helårsannonse	300,-
	2 nummer	200,-
	1 nummer	100,-

Helårsannonser må bestilles hos kasserer innen 1. februar 2005

SHIBA-X NR 4

Løsningsord:

1 Loddrett!

Send løsningsordet på SMS til 95909048
Eller mail til:
kth@statoil.com

Kan også sendes via postkort til:
Karstein Thunes
Sandslimarka 129
5254 Sandsli.

Premien: Vi trekker ut en vinner blant de innsendte riktige løsningene, som får en fin premie.

LYKKE TIL!

Vannrett:

1. Sør-amerikansk
8. Sal
9. Gi
10. Narkotisk stoff
11. Fri for
12. Kvinnenavn
14. Svikfull
16. Smiler
17. Stjele
18. Mynt
20. Utsatte
23. Kjærlighets gud
24. Unge

Loddrett:

1. Indisk by
2. Bygning
3. Kjæledyr
4. Tone
5. Smaken
6. Tve-lyd
7. Dukkemann
11. På dør
13. Feier
15. Innvoll
19. I retten
21. To vokaler
22. Spørre

Løsningsord på SHIBA-X NR.3: **Bulgaria.**

Vinner av et keramikkrus laget av Wenche Bjørkan ble: Solvor Nerland
Vi gratulerer!

WWW.JOBB-HJEMME.NO

Hva med å jobbe hjemme og få muligheten til å

- * Være din egen sjef?
- * Bestemme over din egen fremtid?
- * Vise hva du virkelig kan?
- * Ha mer tid til familien?
- * Komme bort fra en stressende/ensporet jobb?
- * Reise rundt i verden?
- * Jobbe for å bli økonomisk uavhengig?

Ring **33 36 65 78** eller **920 40 545**
og spør etter Tom.

Du kan også sende en e-post til
post@jobb-hjemme.no

VI "RYDDER"....

Det viser seg at det finnes en vandrepremie til i NSK. Dette er en premie som gis til beste nybegynner i agility.

Premien er satt opp av Venke Henning og Harald Schjelderup.

Den er evig vandrende og til beregning skal vi bruke samme stige som for poeng til "Årets bruksshiba"

Premien har ikke vært "aktiv" på noen år, men ble i høst tildelt Mira Pedersen for 2003.

Ekvipasjer som har debutert i agility i 2004, må sende kopi av kritikkskjema til Laila Nagel!

Agility er en fin aktivitet for shibaer (Foto fra Laila Nagel)

Frykt, angst og fobier hos hund

Av Gry Løberg 2003 -hentet fra www.gry.no

Frykt, angst og fobier er ikke uvanlig. På grunnkurs og valpekurs i Norge har ca.10% av deltakerne rapportert at hunden har angst, i tillegg til disse har 4-5% separasjonsproblemer. I en undersøkelse i Danmark (n=2938) fant en at 6,1% av hundene var skuddredde (lydfobi), 6,1% hadde separasjonsangst, 6,7% hadde generell angst og 2,8 % hadde problemer med å slappe av etter å ha blitt redd. I en annen undersøkelse var separasjonsangst det vanligste problemet med 17,5%.

De hundene som i undersøkelsen fra Danmark har høyest forekomst av angst er Collie, Puddel og Fox Terriere. Generelt har blandingshunder relativt færre atferdsproblemer enn renrasede, og hannhunder får sjeldnere angst enn tisper

Hva er frykt

Frykt er en følelsesmessig reaksjon, og kan komme av en situasjon som er assosiert med et objekt, et individ, en sosial situasjon, eller egentlig alt mulig som kan kalles en årsak.

Normal frykt er ofte frykt for ting som har stor betydning for overlevelse hos hunden. Slike ting er f.eks. smerter, raske/store endringer i miljøet, høye lyder, plutselige bevegelser, høyder, fremmede, isolasjon, brann, vann og ukjente sosiale og miljømessige situasjoner. Dette er en normal reaksjon som er viktig for å overleve. Hunder vil ikke habituere til en stimulus som forårsaker frykt. Frykt er en selvbeskyttende reaksjon på en situasjon som er potensielt skadelig for hunden.

Hunder reagerer på frykt på tre hovedmåter:

- * Hunden "fryser", dvs, den står helt stille. Denne atferden opptrer når faren er svak eller på en stor avstand.
- * Hunden velger å flykte fra det som er skremmende en sterk reaksjon, og opptrer når faren er sterk eller veldig nærme.
- * Kamp er siste utvei og opptrer som resultat av meget sterk frykt når alle fluktveier er blokkert.

Om hunden ikke får anledning til å flykte eller kjempe vil den gå over i apati eller lært hjelpeløshet.

Fryktreaksjonen kan variere fra i hvor sterk grad, styrke, intensitet og hyppighet trusselen presenteres. Hunden kan også lære seg en ny atferd som gjør at trusselen vil forsvinne eller opphøre. I hvilken grad frykten er rasjonell eller ikke, kan komme av sammenhengen. For eksempel, ild er et

nyttig redskap, men frykten for at du vil brenne opp inne i huset ditt om huset brenner er en normal reaksjon. Hvis huset ikke brenner og du har en stadig frykt for at det skal brenne er en slik frykt irrasjonell. Normal og unormal frykt er vanligvis gradert etter fryktreaksjonen på slike stimuli.

Frykt

Modning og erfaring med visse situasjoner kan spille en rolle i utviklingen av frykt rettet mot en bestemt ting. Hundens erfaring og utviklingsstadium kan ha en spesiell virkning på utviklingen av frykt om hunden ikke er tilstrekkelig sosialisert, eller det kan føre til utvikling av frykt om eksponeringen av en stimulus er for sterk.

Den evolusjonære historien og domestiseringshistorien påvirker i hvilken grad en fryktfull reaksjon har en følelsesmessig komponent, i forhold til en atferdsmessig eller fysiologisk komponent. Tidlige studier viste at det generelle aktivitetsnivået kan brukes som et tegn på det emosjonelle nivået. At dyr kan være bevisst at de oppfører seg på en unormal måte, har vært gjenstand på mange diskusjoner. Subjektiv bevissthet, en viktig komponent i den følelsesmessige reaksjonen, kan være vanskelig å evaluere hos hunder, selv om det sannsynligvis påvirker deres atferd.

Fordi vi har problemer med å spørre hunder hva de tenker og føler når de opplever en reaksjon som er fryktfull, er det vanskelig å separere den subjektive bevisstheten eller den følelsesmessige komponenten fra den fryktfulle reaksjonen fra stimulus. Mennesker kan beskrive sekundære eller følelsesmessige effekter som er assosiert med den fryktfulle atferden. Disse igjen kan virke som stimulus for en spesiell reaksjon. Det samme mønsteret ser vi hos hunder. Derfor kan vi anta at hunder også opplever følelsesmessige reaksjoner.

Tegn til frykt

Tidlige signaler på frykt er bl.a. en senkning av kroppsholdningen, legge halen mellom beina, reiser bust, stive muskler, lener seg på eieren eller andre objekter f.eks. vegg og gulv for å søke trygghet og støtte.

En hund som er redd, vil sannsynligvis senke hodet sitt og unngå øyekontakt, legge ørene bakover og trekke munnvikene bakover. Andre signaler på frykt er store pupiller, rastløshet, pesing, nervøs slikking, skjelving, mindre og mer tyktflytende sikkell.

I tilfeller med ekstrem frykt vil hunden vise tonisk immobilitet eller lært hjelpeløshet, gjøre fra seg og tømme anakjertlene. Hunder som er skikkelig skremt vil gjøre alt for å komme bort fra det som er skremmende mens den hylter, piper og til og med skriker. I tillegg, avhengig av hundens tidligere

erfaringer, kan hunden gå til defensive angrep, spesielt i situasjoner hvor hunden ikke har noen muligheter til å komme unna.

Hunder kan lære å være redd

En hendelse som skjer nær i tid med at hunden blir utsatt for et ubehag, f.eks. strøm, vil for hunden bli et varselsignal på at den kan få strøm. Hunden kan få like sterk opplevelse av frykt på dette forvarselet som på det egentlig fryktede stimulus. Om hunden klarer å avvære situasjonen, med f.eks. å flykte, vil hunden få en positiv opplevelse av dette og den vil neste gang velge samme strategi. Det samme gjelder om hunden velger angrep/biting for å komme seg unna situasjonen. Viste det seg for hunden at aggresjon virket, vil den kanskje bruke samme taktikk senere.

Hunder kan også lære å assosiere andre signaler om at den skremmende tingen skal komme. Dette kaller vi kjeding. Om en hund er redd skudd, vil den kanskje assosiere noe med skuddet, f.eks. børsa, kanskje hunden assosierer tursekken din med børsa, klærne med tursekken, og jakt-støvle med klærne. Her har vi en kjede hvor hunden kan begynne å vise frykt allerede ved synet av dine jaktstøvler, mens den egentlig er redd skudd.

Tidlige erfaringer er veldig viktig for at hunden skal utvikle sosial kompetanse og selvsikkerhet. Mangler hunden erfaringer tidlig i livet vil den vise frykt for mange ting og situasjoner som gjør det vanskelig for den å omgås hunder og mennesker. Likedan vil valper som ikke er eksponert for mange nok stimuli i sosialiseringsfasen, sakte, men sikkert vise frykt ovenfor nye ting og situasjoner etter som de modnes.

Angst

I kontrast til den midlertidige fryktsituasjonen, er angst karakterisert ved en kronisk tilstand som ikke omhandler noe spesifikt. Hunder med angst opptrer som spente og hele tiden parat til å kunne møte en trussel som de ikke kan forutsi eller som kanskje ikke finnes. Kronisk angst fører til høyt stressnivå og er årsak til en rekke atferdsproblemer, slik som uforutsigbar aggresjon, generaliserte fobiske reaksjoner, ulike tvangsnevroser/stereotypier og psykosomatiske lidelser. Det er også registrert sammenhenger mellom frykt for fremmede mennesker og magedreining. En undersøkelse av 1914 hunder viste at hunder som eieren beskrev som lykkelig, hadde mindre sjanse for å få magedreining.

Hunder med angst har et høyere aktivitetsnivå, og årsaken kan være både ekstern og intern, det vil si at hunden kan bli engstelig ved en miljøpåvirkning eller ved tanken på en miljøpåvirkning.

Generalisert angst og fobier

Hunder kan utvikle generalisert angst og tom fobier når fryktstimuli verken kan kontrolleres eller avverges. Engstelige eller fobiske hunder kan gå i konstant angst for at det fryktede stimulus kan opptre. Fobien kan oppstå uten sammenheng med det fryktede stimulus og kan forstyrre en rekke av hundens sosiale og miljømessige assosiasjoner.

Fobier

En fobi er en intens frykt for en stimulus eller situasjon som egentlig ikke er farlig. De fleste frykt reaksjonene er lærte og kan derfor bli avlært med gradvis eksponering av det som oppleves som farlig. Fobier er meget raskt etablerte fryktreaksjoner som ikke avtar med gradvis eksponering mot objektet eller ved eksponering over tid.

En fobi skiller seg fra frykt og angst ved dens unormale karakter. Når hunden blir eksponert for en fobisk stimulus vil en fryktreaksjon alltid følge, uavhengig av styrken og avstanden til stimulus. En annen viktig ting med fobier er at de ofte kommer av mislykkede forsøk på å habituere til en skremmende stimulus. Om en hund eksponeres for en fobisk stimulus vil den aldri kunne habituere til den. Dvs om en hund eksponeres for stimulusen f.eks. mer enn hundre ganger, selv om den ikke blir skadet av den, vil den fortsatt vise en sterk fobisk reaksjon til stimulus.

Å forstå hvordan en fobisk reaksjon utvikles er ikke en lett oppgave, og årsaken til mange fobier er et annet mysterium. Selv om noen traumatiske opplevelser kan forklare opptreden til noen fobier, viser det seg at andre fobier ikke nødvendigvis kan linkes til en tidligere opplevelse med en aversiv stimulus.

Fobier involverer plutselige, alt-eller-ingenting, intense, unormale reaksjoner som kan resultere i veldig fryktfulle atferder. Hunden har få atferdsreaksjoner og kan få "lært hjelpeløshet" om den utsettes for stimuli gjentatte ganger.

Traumatiske opplevelser tidlig i livet

Traumatiske opplevelser som valpen måtte ha opplevd, påvirker sterkt hvordan hunden blir som voksen. Om valpen utsettes for noe når den er mellom 8 og 10 uker gammel, er den spesielt sensitiv for stimuli som oppleves som skremmende. Flere typer fobier kan komme av en sterk opplevelse i denne perioden. Et eksempel var en valp som ble stukket av en veps i den kritiske perioden. Som voksen viste den derfor stor frykt for alle flyvende insekter ettersom frykten var generalisert. Ellers var denne hunden en harmonisk, rolig og selvsikker hund.

En annen kilde til frykt er manglende sosialisering. Valper som ikke hadde hatt kontakt med mennesker innen de er 7 uker hadde store problemer med å takle nærværet, men etter to dager med trening var de villig til å ta kontakt. Valper som ikke har erfart mennesker før 14 ukers alder, vil aldri kunne akseptere mennesker og vil vise sterk frykt.

Lydfobi

En veldig vanlig fobi er frykt for sterke lyder. Hunder som blir eksponert for sterke lyder vil raskt lære å ignorere eller tolerere dem, om en starter tidlig og eksponeringen er svak og lite intens i starten. Men om lyden presenteres på en sterkt og uventet måte vil hunden med stor sannsynlighet utvikle frykt for sterke lyder. Om hunden i tillegg eksponeres for et aversivt stimuli vil hunden lett kunne utvikle en fobi for lyder.

Hunder som blir redd for en type sterk lyd kan lett generalisere frykten til også å gjelde andre lyder. Er hunden skuddredd, er veien kort til tordenvær, fyrverkeri, takras m.m.

Hunden Luna, en tisper på 5 mnd, bodde i en større by og var alene hjemme på nyttårsaften. Den utviklet da sterk redsel for fyrverkeri. Etter en stund begynte den å generalisere frykten sin til også å gjelde skudd, torden vær, pipelyder som liknet lyden på rakettene, hunden reagerte på knekklyder f.eks. som når eieren spiste knekkebrød, tråkket på kvister i skogen og en trykket på en kulepenn.

Hunder som opplever frykt for sterke lyder gjentatte ganger, vil bli mer og mer var for lyder Dvs for hver gang hunden blir eksponert for den skremmende lyden vil den bli mer redd og den vil omfatte stadig flere lyder.

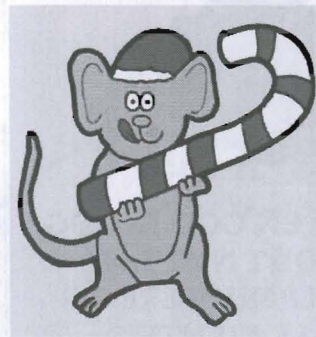
Sammendrag

Frykt er en naturlig reaksjon og er en veldig viktig overlevelsesmekanisme. Problemer oppstår når hunden reagerer sterkt på ting som ikke er farlig, når den har begynt å generalisere frykten og frykten kanskje har begynt å bli mer intens eller fobisk. Samtidig kan hunder, som har lært at aggresjon er en måte å fjerne det som oppleves som skummelt, være potensielt farlige.

Hvorvidt hunden vil utvikle frykt er avhengig av arv, hundens tidlige erfaringer og læringshistorie.

Viktigst er kanskje hundens tidlige erfaringer, hvor en har mulighet til å forebygge ved å sosialisere og miljøtrene valpen i den sensitive perioden fra den er ca. 3 uker til ca. 12 uker

FAM TUVEN
ØNSKER
VENNER OG KJENTE

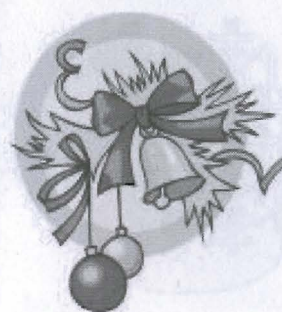
GOD JUL OG
GODT NYTT ÅR

Kennel KATSUMOTO
ØNSKER ALLE VENNER

GOD JUL OG
GODT NYTT ÅR

GOD JUL
OG
GODT NYTT ÅR

Kennel CHONIX
ANNIKA MÅRTENSSON

MED ØNSKE OM
EN GOD JUL OG
ET GODT NYTT ÅR

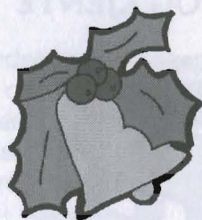
SOLVOR NÆRLAND

GOD JUL OG
GODT NYTTÅR TIL
VENNER OG
VALPEKJØPERE

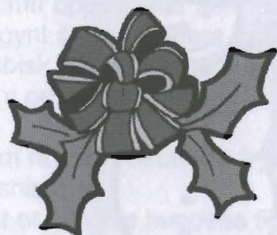
Kennel AK-INU-BA
LISBETH HØYEM OG
GEIR AASHEIM

ØSTBYLIAS kennel

ØNSKER EN GOD JUL OG
ET GODT NYTTÅR
TIL VALPEKJØPERE OG
ALLE KJENTE
SISSEL SKJELBRED M FAM

Kennel PEI FANG
ØNSKER ALLE VENNER
OG KJENTE
GOD JUL OG
GODT NYTT ÅR

MARIANNE OG BRYNJAR
HOLMLI

GOD JUL OG
GODT NYTT ÅR

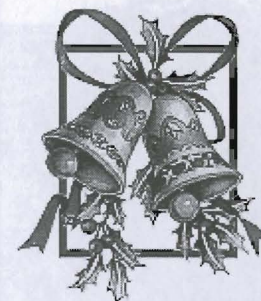
ØNSKES AV
INGER MERETE,
GENKI og WIMBA

PETTER PAULSEN
M FAMILIE
ØNSKER ALLE
SHIBAEIERE

GOD JUL OG
GODT NYTT ÅR

GOD JUL OG
GODT NYTT ÅR
ØNSKES AV
KENNEL MJÆRUMHØGDA

EIVIND MJÆRUM

JULE HILSENER
TIL ALLE KJENTE

FRA FRODE LØV FALL
M FAMILIE

KENNEL ENERHAUGEN
ØNSKER ALLE

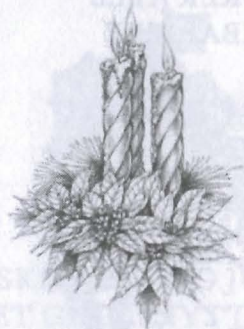
EN GOD JUL OG
ET GODT NYTT ÅR

KENNEL WILLEMO
ØNSKER ALLE
SHIBAEIERE

GOD JUL OG
GODT NYTT ÅR

GOD JUL OG
GODT NYTT ÅR

ØNSKES AV
KENNEL HABAGOU

JULEHILSENER
TIL ALLE KJENTE

FRA FRODE LØV FALL
M FAMILIE

KENNEL SOLDOGGEN
ØNSKER ALLE

EN GOD JUL OG
ET GODT NYTT ÅR

KENNEL AK-INU-BA

Hilser til valpekjøpere, venner og
alle lesere av Shib-a-visa

AK-INU-BAS HITORIKKO

Kennel Ak-inu-ba
Lisbeth Høyem & Geir Aasheim
Leiraplassen 6, 7710 Sparbu
+47 7416 2285
geilis@online.no
<http://geilis.hos.online.no>

Hunden min har blitt gal!

Av Anders Hallgren.. Sakset fra boka "Hundens gyllene regler" Del 6

Plutselig har vår snille, tillitsfulle tise begynt å trekke seg unna. Hun ligger under senga nesten hele tiden og når noen går forbi knurrer hun og gjør utfall. Det må ha klikket for henne! Vi har alltid kunnet gjøre hva som helst med henne. Ungen gjør hun regelrett utfall mot og stakkar tante Beate, som skulle vært på besøk hele helgen, reiste etter tre timer. At hun lyktes med tante Beate skal sant nok ikke skrives på hundens minusside, men at hun behandler sin egen familie så ille virker alarmerende. Hun må ha blitt gal - fått en eller annen forstyrrelse på hjernen.

Naboene er skikkelige hundekjennere, for de har hatt mops i tre år. De sier at vi må avlive henne med en gang før det skjer en alvorlig ulykke. Foruten denne plutselige aggressiviteten har hun også begynt å grave i gulvet, slept rundt sengetøy og stjele sko. Har hun blitt gal?

Normal

Nei, tispene har ikke blitt gal. Hun har bare fått falsk svangerskap. Ved slike tilfeller kan til og med den mykeste, mest godmodige tise bli knurrende og vaktstom. Hun tror nemlig at hun har valper som hun må beskytte. At hun sleper rundt sengetøy, ligger under sengen og graver i gulvet er alt for "valpenes" skyld. Hun ordner myke sengeplasser til dem, oppsøker beskyttede steder og graver "huler". Det er helt normale gjøremål. Og skoene er valpenes hennes.

Falsk svangerskap - falske valper

Omtrent to måneder etter løpetidens slutt får en tise valper dersom hun har blitt paret. Bli hun ikke paret oppstår enda en hormonell forandring og naturen tilgodeser henne til og med noen ganger med melk i pattene. Denne ofte kraftige hormonelle omstillingen påvirker også tispens oppførsel. Hun kan komme til å opptre som om hun hadde valper.

Det vil si, vokte og beskytte sitt avkom. Dette går ut over alle som kan tenkes å ville skade valpene. Det er ikke uvanlig at hunden vokter "valpene" sine mot familiemedlemmer. Begynner tispene din å forandre oppførsel og opptre "rart" - regn tiden som har gått siden siste løpetids siste dag. Kanskje har du svaret der. Glem derfor ikke å notere ned løpetidene.

Hvorfor falskt svangerskap?

Man kan spørre seg selv om hvorfor en tise oppfører seg som om hun har fått valper selv om hun ikke er blitt paret. Men kanskje kan vi se en av naturens mange underverk i dette som i så mye annet hos våre hunder og i deres oppførsel.

Når en tise får løpetid, påvirkes andre tiser i nabolaget til å begynne å løpe. Det virker som om løpingen "smitter". Dette blir ofte et problem på dressurkurs når tise etter tise må avbryte kurset, smittet av hverandres løpetid. I og med at denne syklusen samordnes vil også drektigheten og eventuell den falske drektigheten komme til samme tid.

Hva kan man gjøre?

Det er ikke så mye man kan gjøre for å påvirke falsk svangerskap hos tispene. En teori sier at man ved å gi tispene mindre mat og mer mosjon, skal kunne gjøre henne mindre påvirket av den hormonelle forandringen. Dette skulle være en måte å late som om det er dårlige tider i naturen. Om det er mangel på føde og de ville hundedyrene må røre seg mye for å skaffe seg mat, fødes det mindre kull. Men om dette har noen avgjørende virkning på tispens falske drektighet gjenstår å få bevis.

Et vanlig råd er at man skal gi tispene mer mosjon enn vanlig, men hvor effektivt dette er, er ikke klart. Kanskje er det slik at hun blir mer trøtt og derfor ikke reagerer like kraftig som ellers.

Forøvrig skal man ikke gjøre noe oppstyr pga. hennes opptreden. Framfor alt ikke straffe henne for det om hun oppfører seg underlig. Overse murringen hennes, hun vokter jo "valpene" sine med en valpemors varme følelser. Vaktstomheten forsvinner når hun føler tillit, og det kan hun jo ikke om man straffer henne. Lek med henne og sysselsett henne ekstra mye i den verste tiden. Snart går det over og hun er seg selv igjen.

Vi skal gå litt dypere inn i fenomenet falsk drektighet. Vi begynner med å se på tispens løpetidssyklus - det vil si de ulike fasene en tise går igjennom i forbindelse med løpetiden.

Løpetidssyklusen

Vanligvis har tispene våre løpetid to ganger i året, oftest høst og vår. Ulvinnen løper en gang pr år - i februar. At tispene har begynt å løpe to ganger i året tror man er et resultat av avlen. Det finnes de som påstår at det kommer av at våre hunder får så regelmessig, rikelig og næringsrik mat. Mellom løpetidene er tispene i en seksuell hvileperiode. Når tiden for løping nærmer seg kommer hun inn i en periode som kalles for "førbrunst". Normalt varer denne i ca ni dager, men variasjoner forekommer. Skjeden hovner noe og tispene slikker seg ofte bak. Hun begynner å blø og hannhundene blir mer interessert. Ofte drikker og tisser tispene mer enn vanlig. Men oppvartende hannhunder holdes på avstand. Tispene tar ikke imot noen hanner i denne perioden.

Deretter kommer selve brunsten - det er når tispene er mottakelig for parring. Denne perioden varer også i ca ni dager. Eggløsningen skjer i begynnelsen av brunstperioden, uansett om tispene er blitt paret eller ikke. Om hun ikke pares, kan brunsttiden forlenges. Tispene slutter å blø, men at blødningene opphører betyr ikke det samme som at hun ikke kan bli befruktet. Etterbrunstperioden avslører brunsten. Den varer i ca to måneder. Har tispene blitt paret og befruktet tilsvarer dette drektighetsperioden. Har hun ikke blitt befruktet tilsvarer dette den falske drektigheten.

Miljøet påvirker

En del faktorer i miljøet påvirker løpetidssyklusen. Næringsfattig kost, temperatur, dagslengden, psykologiske og sosiale faktorer er eksempler på dette. Det har f.eks. hendt at tisper som har vært redde og nervøse får utsatt løpetid. Første løpetid har blitt forsinket hos tisper som har fått næringsfattig kost.

Drektighetshormon

Den hormonelle forandringen under etterbrunsten er den samme om tispene er paret eller ikke. Dette medfører at den forandringen de gjennomgår er likedan som om de var blitt paret. De kan legge på seg, begynne å produsere melk i slutten av perioden, vise voktertendenser, begynne å "grave huler" i hagen, lage seng til valpene osv.

Denne forandringen kommer av at "drektighetshormonet" progesteron, øker i konsentrasjon i blodet i løpet av denne perioden. Dette altså uansett om tispene har blitt befruktet eller ikke.

Ja, dette er fysiologien bak falske svangerskap. La oss nå se litt på teorier som kan forklare hvorfor dette fenomenet har oppstått og hva det kan være godt for.

Ulveflokk

Det finnes sikkert en del ulike teorier om årsaken til at falsk drektighet er så utbredt blant våre tisper. Lignende fenomener sies å ha inntruffet selv hos mennesker. Det som høres mest sannsynlig er at tisper med "falske valper" skal kunne være en slags "stand inn" for den riktige moren. Ikke rett etter valpingen, for da avvises alle som kommer for nær valpene. Men ca to til tre uker etter fødselen kan de rykke inn.

Kanskje kan "ekstramødrene" trå til dersom moren omkommer. På den måten skulle sjansen for å overleve for valpene bli større. Men enda mer sannsynlig er det at moren kan få fri til å gå på jakt. I en ulveflokk fødes det ett kull pr år. Det er den tispene som befinner seg høyest på rangstigen som får dette kullet. Hun er også mor til de fleste i flokken. Da hun vanligvis er den eldste hunnen, har hun også mest erfaring i jakt. Hun er derfor sammen med faren, den mannlige lederen, den beste jegeren. Ved at de yngre, kjønnsmodne hunnene får falsk drektighet, kan de ta hånd om valpene mens moren tar hånd om oppgaven å være med å skaffe mat. Dette øker sjansen for at de skal få spise og dermed overleve. En, eller til og med et par hunner med "falske valper" passer dem og kan til og med gi dem melk. Man må bare bli imponert overfor denne naturens klokkskap. Kanskje kommer fenomenet med falsk drektighet av at de andre hunddyrene i flokken ikke skal føle aversjon mot valpene. De skal i stedet delta i oppfostringen av dem - som om det skulle være deres egne valper. Det kan være naturens måte å forhindre at noen annen hunn er aggressiv mot valper. I stedet hilse dem velkommen som nye individer i flokken - som de er forberedt på å forsvare mot fremmede angripere.

Hos våre hunder

Denne spesielle måten å overleve på finnes ennå i våre tamhunder. Men nå har den mistet sin hensikt. For hunder som lever i vår menneskelige verden får verken velge partner eller sted for valping. Vi passer også på så hun får den næringsriktige kosten hun trenger for at valpene skal kunne utvikle seg riktig.

Men ennå lever det opprinnelige i våre tisper. Uforandret, selv om det ikke trengs. Og for oss mennesker er det til stort besvær. For hvem husker å regne to måneder framover fra den tiden tispene slutter løpetiden. Nei, i stedet kommer den plutselige forandringen fra en snill hjemmehund til en rasende mor, som en overraskelse for oss. Og når tispene vokter "valpene" sine mot familiemedlemmer, gjelder det å vise alle de hensyn man viser en mor med nyfødte. Dersom man lager "spetakkel", kan man bli møtt med all den kraft og styrke som en mor kan mobilisere når det gjelder å beskytte sine små.

"Falske valper" bruker å vare mellom to og tre uker. Etter det "selger" tispene valpene sine og alt blir som før. Freden senker seg igjen over familielivet.

Tenk på at:

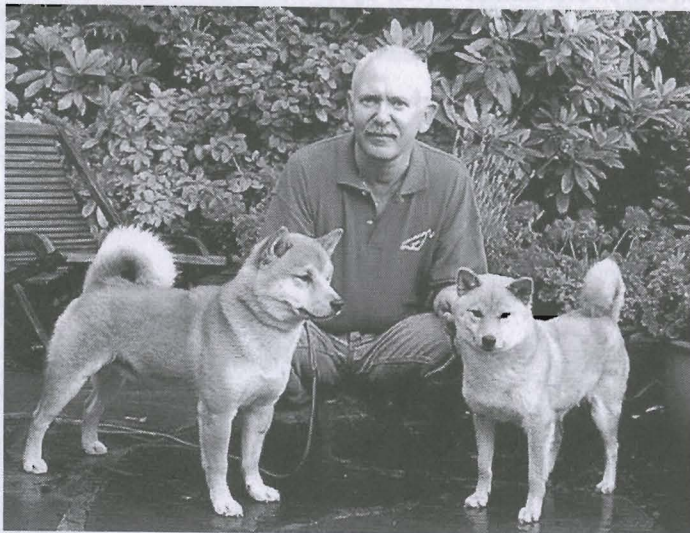
- * Sett et kryss i kalenderen to måneder etter løpetidens slutt.
- * Kjeft ikke på en tisper som har "falske valper" selv om hun knurrer og vokter. Behandle henne med respekt.
- * Pass på at hun får fred og ro. Ingen lekende barn må forstyrre.
- * Kommer det besøk - be dem gi henne godbiter. Liker hun dem ikke kan hun ellers komme til å vise det tydelig.
- * Gi ikke tispene pipeleker. Den lyden disse frembringer kan eventuelt øke morsinstinktet - slik at hun blir mer vaksom.
- * Alle tisper får falske svangerskap - mer eller mindre. Det kan skifte fra løpetid til løpetid.
- * Øk mosjon og annen aktivitet. Falskt svangerskap og overskuddsenergi er en dårlig kombinasjon.

KENNEL ENERHAUGEN

ICHIOKASOW

Nippo reg

I år er det 40 år siden kennelen ble registrert i FCI, og 17 år siden jeg importerte Norges første shiba, Amai-Keki, fra Lena Sonefors i Sverige.

I disse årene har jeg til nå oppdrettet 32 champions og fått 33 ganger Hederspremie i oppdretterklasse for denne rasen.

Jeg håper mine to Japanske importere Daigo og Koume vil bidra til fortsatt fremgang i årene som kommer.

Vil rette en spesiell takk til alle mine gode venner i Norge og i utlandet for et utmerket samarbeide gjennom årene.

God Jul og Godt Nytt år ønskes alle fra Christen

Christen Lang

Sandviksveien 173, 5035 Bergen, tlf. 55 95 17 01/90 98 12 95, faks. 55 95 84 02

E-post: christen.lang@tiscali.no Hjemmeside: <http://home.no/enerhaugen>

KENNEL ENERHAUGEN

ICHIOKASOW

Nippo reg

BIS avlsgruppe NKKs jubileumsutstilling 1998 (Foto fra <http://home.no/enerhaugen>)

Av kennelens høydepunkter kan nevnes:

BIR og BIS 2 for Hidezakura av Enerhaugen på JKC's utstilling i Sverige i 1994 for japanske dommere.

BIR oppdretterklasse og BIR parklasse på Verdensutstillingen-98 i Finland for japansk dommer.

BIS Avlsgruppe for Fujihime av Enerhaugen på NKKs 100-års jubileumsutstilling i -98 og hennes datter

Umai av Enerhaugens BIS på Japanspesialen 2000, også for Japansk dommer.

Umairs sønn, Chiyomaru av Enerhaugens gode plasseringer på Verdensutstillingen-02 og JKC's utstilling i Amsterdam -02 og på den svenske Nippo utstillingen i -03, de to siste for japanske dommere.

Christen Lang

Sandviksveien 173, 5035 Bergen, tlf. 55 95 17 01/90 98 12 95, faks. 55 95 84 02

E-post: christen.lang@tiscali.no Hjemmeside: <http://home.no/enerhaugen>

Å DRIVE MED AVL... av Lisbeth Høyem

Her kommer en gammel artikkel på nytt! Siden den ble skrevet og publisert i 2000, har NSK fått mange nye medlemmer, og kunnskaper om avl og oppdrett er alltid aktuelt. Noe av dette har man kommet videre på, så de som skal på NKKs avlsrådsseminar i 2005, kan jo komme med oppdateringer!!

NKKs avlsrådsseminar, Sørmarka 11-12. nov. 2000

Seminalet ble åpnet av Eivind Mjærum. Han snakket om aktuelle saker som NKK er engasjert i; Farlige hunder, ny hundelov, store rovdyr og helseproblematikk i hundeavl. Han viste til samarbeidsavtalen mellom klubbene og NKK og sa at det er raseklubbene som er lokomotivet i rasearbeidet, og at de har frihet til å innføre restriksjoner for avl. Klubbene står også fritt til å bruke NKKs sunnhetsutvalg.

NKKs rolle i hundeavlen

Astrid Indrebø tok over for å snakke om avl. Hun viste til formålsparagrafen til NKK og trakk frem de overordnede avls mål: Mentale egenskaper er/bør være avgjørende for avlsdyr, detaljstyring av avlen er overlatt raseklubbene, klubbene må ha kontakt med og lytte til oppdrettere, veterinærer og andre fagfolk bør også brukes.

Når det gjelder kvalitetssikring i hundeavlen er målet sunne og funksjonelle hunder som kan leve et langt og kvalitetsmessig godt liv til nytte og glede. For å nå dette målet finnes flere veier; "Kontroll og forbudslinjen" med strenge regler og forbud, påbud, avstraffelse og utestengelse, og "frihet under ansvar" der det vektlegges opplysning og kompetanseheving, samarbeid for hele rasen, åpenhet og ærlighet og samarbeid med fagfolk. NKK har valgt frihet under ansvar ut fra at det er bedre å vite enn å ikke vite. Strengere restriksjoner rammer de som vet og undersøker. Men da må oppdrettere vise at de tar dette ansvaret!

NKK har i sitt miljø fagfolk på helse, atferd og genetikk, kompetanse finnes også i Forskningsforum for hund. Utad bruker de Hundesport og andre brosjyrer for å formidle budskap og kunnskap. I raseklubbene sitter avlsråd på kunnskaper om rasen. Men alle, avlsråd, oppdrettere og eiere, er avhengige av utdanning og veiledning. Det er disse som har ansvar for å tilegne seg kunnskap.

Avl styres av retningslinjer. I bunnen for alt ligger NKKs etiske retningslinjer som er under stadig evaluering. Samtidig gjøres det mye internasjonalt arbeid i NKU (-Vitenskapelig komité. -HD/AA panel for lik avlesning. -Øyegruppe for arvelige sykdommer) og FCI (-Breeding com. -Scientific com. -Euro eyegroup. -HD/AA)

NKK anbefaler at avlsråd oppnevnes av klubbens styre. Hovedansvaret ligger i hovedstyret, dette er et politisk valgt organ og skal vedta strategi og retningslinjer. Avlspolitikk og virkemidler må diskuteres med oppdrettere, gjerne i oppdretterkonferanser som bør inneholde faglige foredrag, helsestatus og diskusjoner. Avlsrådene er avhengige av retningslinjer for å kunne være rådgivende. Grunnlaget for arbeidet er informasjon og innsamling av data. Medlemmene bør ha en faglig bakgrunn; Rasekunnskap, erfaring i avl, oppdretter/hannhund eier, kjennskap til genetikk og avlslære, noe datakunnskap og personlige egenskaper som samarbeidsvilje, tålmodighet, mot, kunnskap til å si og gjøre det, man mener er rett, interesse for avl, vilje til å lære. Ingen har alle disse egenskapene og det er derfor viktig at avlsråd utfyller hverandre.

Genetiske begreper.

For å kunne drive avl må man ha kjennskap til genetiske begreper og nedarving. Denne gangen ble temaet presentert av Renate Nydal. Hun startet med å kalle hunden en genetisk gullgrube med bakgrunn i den store variasjonen som finnes i arten.

Alle celler har en kjerne som inneholder arvestoffet. Det ligger som kromosompar, for hundens tilfelle 78 par. Begge kromosomene i et par inneholder informasjon om samme egenskaper. Genene sitter på bestemte steder på kromosomene (locus) og ett gen koder for en egenskap. Genene er satt sammen av baser som, i par, koder for ulike aminosyrer, som bygger opp ulike proteiner. Når en celle deler seg, splittes DNAet opp slik at kopier kan dannes. Ved mitose dannes to identiske kopier, mens det ved meiose dannes 4 "halve" celler. Dette for å muliggjøre sammensmelting av celler fra mor og far. De ulike variantene av et gen (egenskap) kalles allel. I hvert locus kan det bare være en variant av genet, et allel. Eks enten gen for blå øyne eller et for brune øyne.

Nedarving kan skje ved at det er identiske alleler i et bestemt locus i begge kromosomene; Homozygot. Hvis det er ulike alleler skjer en Heterozygot nedarving. Det snakkes ofte om fenotype og genotype. Fenotype er det vi ser, mens genotype er sammensetningen av allelene som koder for egenskapen. Ofte ser vi en intermediær nedarving der avkommets fenotype blir en mellomting av foreldrenes. Uttrykket av et gen avhenger om det er dominant eller recessivt. Et dominante allel har større gjennomslagskraft og kommer til uttrykk, dette betegnes med STOR bokstav når vi setter opp kryssingsskjema. De recessive allelene, som betegnes med liten bokstav, må forekomme i dobbel dose (homozygot) for å komme til uttrykk. Ved mutasjon skjer en feil eller overkryssning som gir en endring i arvemassen, dette kan være ubetydelig eller gi opphav til nye varianter eller sykdom.

Kan man forutsi valpenes egenskaper?

For å si noe om sannsynligheten for nedarving brukes et kryssingsskjema. Der fyller vi inn koden/bokstaven for en egenskap og viser om den er dominant eller recessiv med store eller små bokstaver.

Eksempel på nedarving av 1 egenskap; **Farge på hund**. Vi har 2 fenotyper; sort og brun. Vi sier at sort er dominant og da får vi 3 genotyper; BB (sort) Bb (sort) bb (brun). Ved parring av homozygote individer vil kryssingsskjemaet se slik ut;

Mulige alleler	B	B
b	Bb	Bb
b	Bb	Bb

Alle valpene blir sorte, men vil være **bærere** av brun.

For neste generasjon får vi følgende skjema;

Mulige alleler	B	b
B	BB	Bb
b	Bb	bb

Her vil 3 (75%) valper være sorte og 1 (25%) brun. To av de sorte er **bærere** av brun

Denne nedarvingen følges også for recessive sykdommer der begge foreldrene er bærere.

Hvis vi ønsker å se på flere egenskaper settes skjemaet opp slik; Sort hund uten hvite tegninger parres med brun hund med hvite tegninger. Begge er homozygote. B/b for fargen S/s for hvite tegninger.

For første generasjon får vi

	BS	BS
bs	BbSs	BbSs
bs	BbSs	BbSs

Alle valpene blir sorte uten hvitt, Men alle **bærer** gen for brun og hvite tegninger.

For andre generasjon vil vi derimot få følgende fordeling

	BS	Bs	bS	bs	Her får vi 8 (50%) sorte,
BS	BBSS	BBSs	BbSS	BbSs	3 (20%) sorte med hvitt,
Bs	BBsS	BBss	BbSs	Bbss	3 (20%) brune og
bS	BbSS	BbSs	bbSS	BBsS	1 (10%) brun med hvitt.
bs	BbSs	Bbss	bbSs	bbss	Merk bærere uten "synlig" egenskap.

Man ser at det ikke er enkelt å planlegge avl da vi ofte ikke vet om dyrene er homozygote eller heterozygote. Mange recessive sykdommer/egenskaper kan "hoppe over" flere generasjoner, men ved uheldige kombinasjoner, forsterkes innslaget.

Hvorfor arrangeres eksteriørutstillinger?

Når det gjelder vurdering av oppdrett er det dommerens oppgave. Når vi stiller en hund til bedømming, ber vi egentlig dommeren si noe om kombinasjon av foreldre. Dommerne vurderer ut fra helhetsinntrykk, egenskaper, karaktertrekk, uttrykk, hårlag og farge og temperament. Det er disse elementene som utgjør "korrekt type". En viktig del av klubbens arbeid er å lage dommerkompendier for sin rase. Her kan man si hva som bør vektlegges og hva som bør unngås. Det er viktig at disse kompendiene er oppdaterte og tilgjengelige, da de er viktige for hvordan dommerne skal dømme rasen.

Ulike sykdommer nedarves ulikt

Når man driver med hundeavl må man ta hensyn til sykdommer, og ulike sykdommer har ulik nedarving.

* Kjønnbundet nedarving; Sykdomsgenet ligger på et kjønnkromosom. Eks. Hemofili A hos schæfer. Hannene blir syke. Syke hanner gir genet til sine døtre, disse er friske, men gir genet videre til hannene som blir syke og til døtrene som kan bli bærere.

* Dominant nedarving: Man får sykdommen om man arver genet fra en av sine foreldre.

* Recessiv nedarving: Sykdommen "skjules" av dominante friske gener. Men kan komme til uttrykk om begge foreldrene er bærere. Eks PRA, der symptomer kan dukke opp i 2-7 års alder. Først får hunden tunnelsyn, deretter nattblindhet og total blindhet. Finnes hos mange raser. Sykdommen forebygges med avlshygiene., utelukkning av syke dyr, fortynningseffekt. For enkelte raser finnes gentest.

* Polygenetisk nedarving: Frekvensen er vanskelig å forutsi fordi flere gener påvirker sykdommen/egenskapen.

* Rasedisponert: Man ser oftere opptreden hos enkelte raser. Eks Enostose, "vokseverk".

Man må derfor gjøre en helhetsvurdering av avlsdyrene og rasen. Egenskaper må veies opp mot hverandre, og retningslinjer bør ikke utelukke over 50% av rasen. Eks Ved kjent status kan man i enkelte sykdommer bruke en Grad 2 som har andre veldig gode egenskaper mot hunder med Grad 0 eller 1 (Fortynningseffekt). Begrenset bruk, bruk over tid og avkomsgranskning er viktige hjelpemidler i kampen mot arvelige sykdommer. Å unngå matadoravl er også et virkemiddel.

DNA-kart, visjon eller virkelighet.

Et viktig verktøy i hundeavlen er genkartlegging. Vi kan påvirke viktige egenskaper, redusere og kontrollere arvelige sykdommer, får lettere identitet- og avstammings kontroll, unngå for sterk innavl og sikre genetisk variasjon. Et genkart sier noe om rekkefølgen og avstanden mellom genene. Hele kromosomet dekkes av genetiske markører vi kan lokalisere viktige referanse gener. Hittil kjennes ca 700 markører, ca 300 gener og 20-30 sykdommer. Man håper å kunne bruke komparativ genkartlegging, dvs kunnskap fra en annen art kan brukes hos flere. Genetiske tester kan påvise 2 ting; Koblet markør eller direkte påvisning av gen. For å kunne sende inn materiale til gentest er det visse rutiner; Individet må være ID-merket, prøven tatt hos/av veterinær, riktig rekvisisjonsskjema og til laboratorium godkjent av NKK. Per i dag kan det finnes ca 18 ulike sykdommer, de fleste ved direkte påvisning.

Avlsmetoden påvirker oppdrettet.

I avl må man også forholde seg til flere avlsmetoder. De ulike metodene brukes i ulik grad av oppdrettere.

Renavl: Parring innen samme rase

Kryssningsavl: Parring mellom forskjellige raser. Brukes for å tilføre nytt genetisk materiale i veldig små raser, eller for å avle inn en ønsket egenskap fra en annen rase.

Utavl: Parring mellom 2 individer som er mindre i slekt en gjennomsnittet i rasen.

Innavl: parring mellom nære slektninger.

Linjeavl: Parring av individer på en slik måte at avkommet blir sterkt beslektet med en bestemt fremragende ane.

Gruppeavl: Grupper av populasjonen avles isolert fra hverandre. Et dyr fra en annen gruppe importeres.

Slektskap angir hvor stor del av genmassen som har samme opprinnelse. Et individ er alltid 50% i slekt med hver av sine foreldre, 25% i slekt med sine besteforeldre, 50% med sine helsøsken og 25% i slekt med sine halvsøsken. Innavlsgrad sier noe om graden av homozygoti. Økt innavl øker graden av forutsigbarhet, men reduserer den genetiske variasjonen. Innavl fører også til dobling av letalgener og defektgener, mindre antall gener som gir et dårligere immunforsvar, nedsatt overlevelsessevne, små individer, små kull, nedsatt fertilitet og mentalitetsproblemer. Innavlsgraden beregnes ved å se på hvor mange ganger en eller flere hunder går igjen i en stamtavle. Man bør *minst* sjekke 4 generasjoner bakover.

Matadoravl kan øke innavlsgraden selv med utavlsparringer. Ingen hund er fri for defektgen og i neste generasjon vil sjansen for innavl øke. For å unngå reduksjon i den genetiske variasjonen må avl planlegges i generasjoner, en generasjon er ikke nok. Man må også gå inn i stamtavlen for de hundene man skal parre og sjekke innavlsgraden 4 generasjoner bakover.

Valg av avlsmetode

De ulike avlsmetodene har ulike fordeler og ulemper og dette må tas med i helhetsvurderingen av avlen. Linjeavl/ innavl øker forutsigbarheten og er velegnet til å festne eksteriøre trekk. Mange raser er også oppstått etter slik avl. Med hva med den genetiske fremgangen? Forutsetningen for å lykkes er å vite hva man gjør og å vite når man skal stoppe. Slike avlsmetoder krever kunnskap, åpenhet og ærlighet. Ved linjeavl bør man legge størst vekt på de negative egenskapene og foreta seleksjon ut fra dette. Hvis man velger innavl/ linjeavl må hundene ha meget god psykisk helse, individet og slektninger må ha meget god sunnhet, fertiliteten må være god og bruks og/eller eksteriøre egenskaper må også være meget gode.

Import til lyst og glede?

Hvilke egenskaper ønsker vi hos importert? Hvis de er linjeavlet fra sunne, friske eksteriørt gode linjer og opplysningene er sanne, har de sannsynligvis doble friske gener. Mens utavlede individer har flere nye gener å tilføre, men kan også bære flere defektgener. Og skal de være fra linjeavlede eller ubeslektede foreldre. Uansett bør enhver import brukes med fornuft. Og mest fornuftig er kanskje sædimport?

Atferd= arv eller miljø?

Avl og atferd er et interessant emne fordi atferd er multifaktorielle egenskaper. Atferd er noe dyret gjør som en respons på endring i miljø. Atferd brukes også for å skaffe seg og gi info. Mange miljøkomponenter spiller inn; Tispas atferd, drektigheten, fødselen, valpekassen,

preging og sosialisering, miljøet rundt hunden, helse, trening og oppdragelse Å finne riktig hund til rett eier betyr mye. Opplæring og informasjon til nye eiere er viktig.

Hunden har flere typer atferd. Atferd i seg selv er ikke arvelig, men det som arves er disposisjonen eller tilbøyeligheten til å utføre atferden.

Overlevelse	Sosial / flokk atferd	Jaktatferd
Spiseatferd	Reproduksjonsatferd	Territorial atferd
Beskyttelsesatferd		

Man antar polygen nedarving for disse egenskapene. Det finnes mange grader av det fenotypiske uttrykket, og atferden styres ofte av ukjent antall gener. Forholdet mellom de ulike genene er som regel ukjent og det fenotypiske uttrykket kan hoppe over generasjoner. Forholdet mellom genene kan også ha betydning og det samme kan homozygoti/ heterozygoti i locus.

Eks En egenskap som bestemmes av 3 genpar har 64 genotyper

En egenskap som bestemmes av 4 genpar har 256 genotyper!!

Når vi skal måle resultatet av avlen er det flere komponenter som brukes. Avkomsbedømming gir informasjon både om tispene og hannhunden. All atferd har en læringskomponent som må tas hensyn til. Er temperament arvelig?? Temperament er definert som "hvordan hunden vanligvis takler miljøet rundt seg". Arvbarheten avhenger også av hva du måler og beregner. Og hva med objektiviteten når vi observerer?

Dopamin påvirker hundens personlighet

En viktig del av atferdsmekanismen er dopamin. Dette er et signalstoff som påvirker følelser, hukommelse og en del andre reaksjoner. Nikotin stimulerer produksjonen av dopamin. Det finnes ulike reseptorer for dopamin og disse har "tilhørende" personligheter. Det kan være store forskjeller mellom rasenes representasjon av de ulike reseptorene. Hos undersøkte Golden fant man 12 individer med AA reseptorer og 7 med AB. Hos Shiba var tallene og variantene annerledes; 3 hadde BC, 1 BD, 2 CC, 5 CD, 4 DD. Og dette er jo raser med ganske forskjellig personlighet, noe som også gjenspeiles i dopaminreseptorene.

Tenk på dette før du bestemmer deg for å bli oppdretter:

Det finnes en del basalprinsipper for avl;

- Definisjon av avlsmål
- Systematisk registrering
- Beregning av genetiske parametere
- Valg av avlsopplegg
- Rangering av individene
- Seleksjon / styrt parring
- Kontroll og justering i forhold til
 - Standard
 - Bruksegenskaper
 - Gemytt
 - Helse/ fruktbarhet

Det er mulig å avle bort de fleste sykdommer

Kartlegging av sykdommer er en viktig del av avlsarbeidet, "for å vite hva vi skal legge vekt på, må vi vite hva vi har!". NKK har ansvaret for registrering av en del sykdommer, som HD, AA, arvelige øyesykdommer og hemofili A. NKK vil utvide sitt register etter hvert, men avhengig av problemer i de enkelte rasene og tilgangen på dokumenterte diagnoser. Klubbene skal registrere opplysninger fra veterinærattester, ultralyd av hjerte, spondylose, mentalitet, hudproblemer og andre aktuelle sykdommer. Opplysninger kan komme fra spørreundersøkelser. All denne kartleggingen gjøres for å lage et grunnlag for avlspolitikken.

Hvilke regler bør gjelde for oppdrettere?

Når det gjelder retningslinjer for avl, så ligger NKKs etiske retningslinjer i bunnen for alle medlemmer. Dette er minimumskrav. I tillegg kan raseklubbene utarbeide egne retningslinjer ut fra rasens situasjon. Det er ønskelig å spre avlen for å sikre et genetisk mangfold, men samtidig med en seleksjon av avlsdyr og egenskaper. **Den perfekte hund finnes ikke, men vi bør alle strebe etter å komme så nær som mulig.** Dette klarer vi gjennom langsiktige mål for både individ og rase.

Klubbens rolle er altså å definere avlsmål for rasen og å vektlegge egenskaper rase bør ha. Hva bør bekjempes og hva bør begrenses? I tillegg må det diskuteres hva som har betydning for individet, rasen og eieren. Alle hunder skal vurderes som en helhet. Vi registrerer 5 "typer" egenskaper;

- * Eksteriør (På utstilling)
- * Bruksegenskaper (Bruks og jaktprøver)
- * Gemytt (Karaktertest, funksjonsanalyse)
- * Helse (Statistikk, sykdomsregistrering)
- * Fruktbarhet (NKK statistikk)

Rasens størrelse avgjør effektiviteten i avlen

Populasjonsstørrelse er også et element i avlsplanleggingen. Populasjonens effektivitet avhenger av fordelingen mellom tisper og hannhunder og det totale antallet hunder. Det er et mål at antallet avlsdyr fra hver generasjon er så konstant som mulig. En antagelig minstegrense for at en populasjon skal unngå tap av variasjon vil være 60-70 effektive individer. Hvis hannhundene brukes sterkere vil dette si ca 20 hannhunder og 70-100 tisper. I små populasjoner er det derfor viktig å bruke så mange som mulig av individene i avl.

Helse er mer enn HD

Noen av de viktigste egenskapene å vurdere i avl er mentalitet og kroniske hudsykdommer. –Hvis dette ikke er i orden, spiller det da noen rolle hvilke andre fordeler hunden har?? Sykdommer i skjelett, mage/tarm, øyne og hjerte påfører hundeeieren belastninger og bekymringer. Unner du din verst fiende en hund med kløe???

Mange spørsmål krever grundig gjennomgang. For å bevare objektiviteten kan det være greit å ta diskusjonen før situasjonen oppstår.

- Skal man ekskludere avlsdyr uansett andre egenskaper dersom de har
- * Spesielle arvelige sykdommer? * Gener for spesielle arvelige sykdommer?

Hvor langt skal man trekke hensynet til det genetiske mangfoldet? Særlig ved bruk av import. Det viktigste er å begrense bruken og prøve å unngå

- * HD * AA * Andre skjelettlidelser * Hjerterproblemer * Hudlidelser * Feil fargede
- Kun de beste avkommene bør brukes videre om man ikke er sikre på disposisjon for sykdom. Hunder som er mye brukt bør oppfylle tilleggskrav før videre bruk.

Driver vi avl for å forbedre rasen?

Hvor høye mål bør man sette for avlen? Det er ikke mulig å oppfylle de ideelle kravene, så sats på realistiske mål som; * Bedre rasens gjennomsnitt

- * Vektlegge enkelte egenskaper mer enn andre
- * Krav må ikke utelukke mer enn 50 % av hundene.

Når man har satt et realistisk mål, må man finne midlene for å oppfylle målene;

- * Realistiske krav
- * Informasjon fra / til oppdrettere og valpekjøpere
- * Avkomsgranskning, spre bruk over tid.
- * Se på HELE hunden
- * De beste bør få flest avkom.

Hva er egentlig en "god" avlshund?? En hund som gir avkom som er bedre enn seg selv??

En god avlshund er en hund som gir avkom som er bedre enn gjennomsnittet i rasen. Man må også se på om hunden preger avkommet godt eller dårlig for å få et riktig bilde av hundens avlsegenskaper.

Raseklubbens rolle i avlsarbeidet

Klubben må definere hvem reglene skal gjelde for. Og man må huske på at ting tar tid, men ødeleggelsen av en rase kan gå fort! Det må være en balansegang mellom krav og anbefalinger. Kull som oppfyller alle "skal" og "bør" kan formidles gjennom valpeformidlingen.

Når vi snakker om helse er det viktig å huske at **helse er mer enn mangel på sykdom.** Sunn konstruksjon er grunnlaget for sunn funksjon. Helse er altså mer enn HD, men det er ofte lett å konsentrere seg om tilstander som er lette å diagnostisere og måle. Vi skal ikke plukke ned en frisk hund for å se om den kan ha noen skjulte lyter, men det finnes mange sykdommer i både skjelett, muskler og organer som vil påvirke en hunds daglige helse.

Hva skal vi legge til grunn som oppdrettere?

Som oppsummering kan vi gjenta prinsippene for moderne hundeavl
Definere avlsmål, vektlegging av egenskaper
Etablere objektive registreringssystemer på 5 egenskaper
Beregne arvbarhet for avlsmål og sammenhengen mellom egenskapene
Velge avlsopplegg
Beregne avlsverdier og rangere individene

Seleksjon gjennom å bruke de beste mest, men samtidig å unngå matadoravl.

Faktorer som inngår i de overordnede avlsmål i en klubb;

Mentalitet

Helse

Bruksegenskaper

Eksteriør

Fertilitet

Avlsrestriksjoner må sees i sammenheng med de overordnede målene, klubbens avlsmål og rasens størrelse (viktig å beholde genetisk variasjon). Seleksjonen er bare effektiv i den grad forskjellen mellom individene er arvelig betinget.

KONKLUSJON

Ved utvalg av avlsdyr;

Se på hele rasen * Avlsdyrene velges blant den beste halvparten
* Avlsrestriksjoner må ikke utelukke mer enn 50%

Se på hele hunden * Ingen hund er fri for defektgen
* Sett egenskapene opp mot hverandre

Unngå matadoravl * Oppretthold genetisk variasjon

BRUK BARE KLINISK FRISKE HUNDER I AVL!!! En hund som er syk, skal ikke ha valper!!!!

Dette var mitt 6. NKK kurs og som vanlig var det veldig lærerikt og underholdende. Utover E. Mjærum, A. Indrebø og R. Nydal, hadde vi også foredrag av Wenche Eikeseth, Vidar Grundetjern og Marianne Volden.

På en måte føler jeg meg nesten litt "hjernevasket" av Astrid Indrebø; På alle disse kursene har hun gjentatt og gjentatt en setning som for meg er blitt helt grunnleggende; "Man parer bare klinisk friske hunder!!" Og etter dette kurset sitter jeg også igjen med et nytt sitat; "Jeg unner ikke min verste fiende en hund med kløe".

Dette referatet ble kanskje litt stort og overveldende, men det er akkurat slik man føler seg etter å ha vært på slike kurs. Så fortvil ikke, men la det synke inn litt. Og så kan du heller lese det på nytt senere.

På tampen vil jeg anbefale bøkene "Hund- avl og helse" og "Genetikk avl og oppdrett". Alle som har mulighet oppfordres på det sterkeste til å delta på NKK kursene "Hund og helse". Disse vil alle ha utbytte av, også ikke-oppdrettere!!!

VALPEKASSEN

Inger Lise Mandryck bedt om avløsning som valpeformidler, og klubben takker henne for den jobben hun har gjort!
Ny valpeformidler er Frode Løvfall. Lykke til!

Soldoggen's Nakoma og Soldagen's Guzo Go
fikk 01.01.05 et kull valper. 1 tisper og 3 hanner, alle rød.

Annelise Jentoft Olsen, Skjelstad, 8016 Bodø
hjem: 75511688 + 99321833.

Kull og planlagte paringer kan meldes inn av medlemmer i NSK.
Bruk gjerne e-post til frolov@broadpark.no.
Helseopplysninger som ønskes tatt med, må være dokumenterte.

Jeg er helt utslått (Foto Solvor Nærland)

UTSTILLINGSRESULTATER per 1/1-05

Sunddal hundeklubb, Sunndalsøra 25/4-04. Dommer: Geir N. Pedersen

Junior klasse tisper

Pei Fang Sorte Ting U Rimstad/M Holmli 1-1

NKK, Kristiansand 8/5-04. Dommer: Ove Germundsson

Junior klasse hannhund

Habagou's Dozo Osaki Ni Kyodai Kim & Bente Pedersen 1-1-HP-1VK- Cert-1BHK-BIR

Åpen unghund klasse hannhund

Mjærumhøgda's Yu Komatsu Lise Kommisrud 1-1-HP-2VK-CK-2BHK-Cacib

Junior klasse tisper

Willemo's Saga Marianne Hessje 1-1-HP-1VK

Norsk Welsh corgi klubb, Nes 5/6-04. Dommer: Knut H. Pedersen

Åpen klasse hannhund

Kenzoku no Hikari Hoshi Inger Lise Mandryck 1-1VK

Åpen unghund klasse tisper

Ak-inu-bas Daitan ni Akobo Ulleberg/ Bøhmer 1-1-HP-1VK-Cert-1BTK-BIR

Åpen klasse tisper

Mjærumhøgda's Tama Hege B Myhre 1-2VK

Norsk Terrier klubb, Nesbyen 31/7-04. Dommer: Marit Sunde

Junior klasse hannhund

Mjærumhøgda's Furu-Akiaka Laila Nagel 1-1

Champion klasse hannhund

N Uch Chiyomaru av Enerhaugen Einar Haavik 1CHK-CK-1BHK-BIM

Åpen unghund klasse tisper

Ak-inu-bas Daitan ni Akobo Ulleberg/ Bøhmer 1-1-HP-1VK-Cert-1BTK-BIR

Pei Fang Lille Inca Bjørnsland/ Høvring 1-2

Trøndelag selskaphundklubb, Leangen 28/8-04. Dommer: Elke Peper

Junior klasse tisper

Pei Fang Sorte Ting U Rimstad/M Holmli 1-1-HP-1VK-Cert-1BTK-BIR

Åpen klasse hannhund

Mjærumhøgda's Yu Komatsu Lise Kommisrud 1-1VK-Cert-1BHK-BIM

KSS, Oslo 21/8-04. Dommer: Leif-Herman Wilberg

Champion klasse tisper

N Uch Ak-inu-bas Daitan ni Akobo Ulleberg/ Bøhmer 1CHK-CK-1BTK-BIR

Norsk japansk spisshund klubb, Bjerkvik 4/9-04. Dommer: Leif-Herman Wilberg

Junior klasse hannhund

Nattfjæriken Ryujiro Lena Paulsen 1-1-HP-1VK-Cert-2BHK

Soldoggen's Wan Walter Wilhelmsen 1-2

Åpen unghund klasse hannhund

Soldoggen's Tentai Tiko Elsa Pedersen 1-1-HP-2VK-CK-3BHK

Åpen klasse hannhund

Soldoggen's Japp Anton San A & T Pettersen 1-3VK

Veteran klasse hannhund

Int Nord Uch Nattfjæriken Chujitsu Paul Walle 1-1VET-CK-1BHK-BIR

Åpen unghund klasse tisper

Soldoggen's Pika-Ichi Walle/T E Martinussen 2

Veteran klasse tisper

Int Nord Uch Soldoggen's Beninesa Paul Walle 1-1VET-CK-1BTK-BIM

NKK, Stavanger 11/9-04. Dommer: Michael Hughes-Halls

Åpen klasse hannhund

Mjærumhøgda's Yu Komatsu Lise Kommisrud 1-1VK-Cert-1BHK-Cacib-BIR

Explorer's Jakuyuu Asbjørn Time 1-2VK-CK-2BHK- resCacib

Norsk grand danois klubb, Oslo 25/9-04. Dommer: Harald Aune

Junior klasse hannhund

Mjærumhøgda's Furu-Akiaka Laila Nagel 1-2-HP-3VK

Pei Fang Chianti Ruffino R Bjørnsland/ M Holmli 1-1-HP-2VK

Åpen klasse hannhund

Mara-Shimas Hi Kitsune Nina Hvid 1-1VK-Cert-1BHK-BIR

Bergen selskaphund klubb, Bergen 25/9-04. Dommer: Ove Germundsson

Åpen unghund klasse hannhund

Nakakuro av Enerhaugen Therese Hodne 1-1-HP-2VK-CK-3BHK

Åpen klasse hannhund

Shippou No Shinichi Go Christen Lang 1-1VK-Cert-2BHK

Kagawa Shippousou

Champion klasse hannhund

N Uch Chiyomaru av Enerhaugen	Einar Haavik	1CHK-CK-1BHK-BIM
-------------------------------	--------------	------------------

Åpen unghund klasse tispe

Mariko av Enerhaugen	Christen Lang	1-2
Noriko av Enerhaugen	Christen Lang	1-1-HP-1VK-Cert-1BTK-BIR

Champion klasse tispe

N Uch Zenmai av Enerhaugen	C Lang / S Nærland	1CHK-CK-2BTK
----------------------------	--------------------	--------------

Veteran klasse tispe

N S Uch NordV03 Ran av Enerhaugen	C Lang/ S Nærland	1-1VET-CK-3BTK
-----------------------------------	-------------------	----------------

Norsk dalmatiner klubb, Skedsmo 26/9-04. Dommer: Gert Christensen**Junior klasse hannhund**

Mjærumhøgda's Furyu-Akiaka	Laila Nagel	1-1-HP-1VK-Cert-1BHK-BIR
Pei Fang Chianti Ruffino	R Bjørslund/ M Holmli	1-2

Åpen klasse hannhund

Mara-Shimas Hi Kitsune	Nina Hvid	1-2VK-CK-2BHK
------------------------	-----------	---------------

NKK, Fredrikstad 2/10-04. Dommer: Alison Scott**Junior klasse hannhund**

Pei Fang Chianti Ruffino	R Bjørslund/ M Holmli	2
--------------------------	-----------------------	---

Åpen unghund klasse hannhund

Sumo	Aina Johansson	0
------	----------------	---

Champion klasse hannhund

N Uch Mjærumhøgda's Yu Komatsu	Lise Kommisrud	1CHK-CK-1BHK-Cacib-BIM
--------------------------------	----------------	------------------------

Åpen unghund klasse tispe

Explorer's Lurime	Charlotte Mellin	1-1-HP-1VK-Cert-2BTK-resCacib
-------------------	------------------	-------------------------------

Champion klasse tispe

NUchNV03 Marvinds Beni Tequilla	Heidi Hansen	1CHK-CK-1BTK-Cacib-BIR
N Uch Ak-inu-bas Daitan ni Akobo	W Ulleberg/ S Bøhmer	2CHK

Tromsø hundeklubb, Tromsø 23/10-04. Dommer: Leif Lehmann Jørgensen**Junior klasse hannhund**

Soldoggen's Wan	Walter Wilhelmsen	1-1-HP-3VK-CK-3BHK
Soldoggen's Zarek	Truls Verlo	1-2

Åpen unghund klasse hannhund

Nattfjærilen Ryujiro	Lena Paulsen	1-1-HP-1VK-Cert-1BHK-BIM
----------------------	--------------	--------------------------

Åpen klasse hannhund

Pei Fang Taijato	Tor K Fagerheim	1-4VK
Soldoggen's Obi Wan Kenobi	Thomas Henriksen	1-2VK-CK-2BHK
Soldoggen's Ja-Pan Junior	Paul Walle	1-5VK

Junior klasse tispe

Soldoggen's Warai-Gao	Liv S Nilsen	1-1
-----------------------	--------------	-----

Åpen unghund klasse tispe

Soldoggen's Uba Juba	P Walle/W Jenssen	1-1-HP-3VK-CK-4BTK
----------------------	-------------------	--------------------

Åpen klasse tispe

Soldoggen's Oishiiba	Paul Walle	1-1VK-Cert-1BTK-BIR
Soldoggen's Nikko-Line	Berit M Sandtorv	1-2VK-CK-2BTK
Mjærumhøgda's Shishi	Carine Fagerheim	1-4VK

Champion klasse tispe

N Uch Soldoggens Hokkyoku No Hoseki	Paul Walle	1CHK-CK-3BTK
-------------------------------------	------------	--------------

NKK, Tromsø 23/10-04. Dommer: Terje Lindstrøm**Junior klasse hannhund**

Soldoggen's Wan	Walter Wilhelmsen	1-1-HP-4VK
-----------------	-------------------	------------

Åpen unghund klasse hannhund

Nattfjærilen Ryujiro	Lena Paulsen	1-1-HP-1VK-Cert-2BHK-Cacib
----------------------	--------------	----------------------------

Åpen klasse hannhund

Soldoggen's Naka-Yoshi	Charlotte Damm	1-2VK-CK-3BHK -resCacib
Soldoggen's Ja-Pan Junior	Paul Walle	2
Soldoggen's Obi Wan Kenobi	Thomas Henriksen	1-3VK

Champion klasse hannhund

Int Nord Uch Nattfjærilen Chujitsu	Paul Walle	1CHK-CK-1BHK-BIR
------------------------------------	------------	------------------

Veteran klasse hannhund

Int Nord Uch Nattfjærilen Chujitsu	Paul Walle	1-1VET-CK
------------------------------------	------------	-----------

Junior klasse tispe

Soldoggen's Warai-Gao	Liv S Nilsen	2
Edeängs Belinda	Åsa Lundmark	1-1-HP-2VK-CK-2BTK

Åpen unghund klasse tispe

Soldoggen's Uba Juba	P Walle/W Jenssen	1-1-HP-3VK-CK-3BTK
----------------------	-------------------	--------------------

Åpen klasse tispe

Soldoggen's Nikko-Line	Berit M Sandtorv	1-4VK
Soldoggen's Oishiiba	Paul Walle	1-1VK-Cert-1BTK-Cacib-BIM

Orkdal hundeklubb, Orkanger 13/11-04. Dommer: Karl-Erik Johansson**Åpen unghund klasse tispe**

Pei Fang Sorte Ting	U Rimstad/M Holmli	1-1-HP-1VK-Cert-1BTK-BIR
---------------------	--------------------	--------------------------

Kongsberg hundeklubb, Kongsberg 13/11-04. Dommer: Harald Aune**Junior klasse hannhund**

Soldoggen's Zetetsu		1-1
---------------------	--	-----

Åpen unghund klasse hannhund

Pei Fang Chianti Ruffino	R Bjørslund/ M Holmli	1-1-HP-1VK
--------------------------	-----------------------	------------

Champion klasse hannhund

N Uch Mjærumhøgda's Naganobu	Laila Nagel	1CHK-CK-1BHK-BIR
------------------------------	-------------	------------------

Åpen unghund klasse tispe

Soldoggen's Tensei-no Tenshi	Mona Mathisen	2
------------------------------	---------------	---

Åpen klasse tispe

Mjærumhøgda's Yukimi	T Hofslid/T Nyvoll	1-1VK
----------------------	--------------------	-------

NKK, Hamar 21/11-04. Dommer: Annika Ulltveit-Moe**Åpen unghund klasse hannhund**

Østbylias Hælie Totti	Lars Erik Susegg	1-2
-----------------------	------------------	-----

Mjærumhøgda's Furyu-Akiaka	Laila Nagel	1-1-HP-4VK
----------------------------	-------------	------------

Åpen klasse hannhund

Pei Fang no Macedo	Siv Lilleby	1-3VK-CK-4BHK
--------------------	-------------	---------------

Mara-Shimas Hi Kitsune	Nina Hvid	1-2VK-CK-3BHK
------------------------	-----------	---------------

Shippou No Shinichi Go Kagawa Shippousou	Christen Lang	1-1VK-Cert-1BHK-Cacib-BIR
---	---------------	---------------------------

Champion klasse hannhund

N Uch Pei Fang Takarai	Wenche Johansen	1CHK-CK-2BHK-resCacib
------------------------	-----------------	-----------------------

Junior klasse tispe

Mjærumhøgda's Hikari Kiyomi	Eivind Mjærum	1-1-HP-1VK-Cert-2BTK
-----------------------------	---------------	----------------------

Åpen unghund klasse tispe

Noriko av Enerhaugen	Christen Lang	1-1-HP-2VK-CK-3BTK
----------------------	---------------	--------------------

Åpen klasse tispe

Mjærumhøgda's Tama	Hege B Myhre	1-3VK
--------------------	--------------	-------

Champion klasse tispe

N Uch Mjærumhøgda's Yukihime	Eivind Mjærum	1CHK-CK-1BTK-Cacib-BIM
------------------------------	---------------	------------------------

Veteran klasse tispe

N S Uch NVch NordV98 Bi len Tingeling	Sissel Skjelbred	1-1VET-HP
--	------------------	-----------

SKK, Stockholm 11/12-04. Dommer: Kari Järvinen**Junior klasse hannhund**

Tenko av Enerhaugen	Christen Lang	1-2-CK
---------------------	---------------	--------

Åpen klasse hannhund

Shippou No Shinichi Go Kagawa Shippousou	Christen Lang	1-1-CK-1BHK-Cert-Cacib-BIM
---	---------------	----------------------------

Åpen unghund klasse tispe

Noriko av Enerhaugen	Christen Lang	1-2-CK-3BTK
----------------------	---------------	-------------

Salten brukshundklubb, Narvik 28/11-04. Dommer: Nina Karlsdotter**Junior klasse hannhund**

Soldoggen's Wan	Walter Wilhelmsen	IM
-----------------	-------------------	----

Åpen unghund klasse hannhund

Soldoggen's Tentai Tiko	Elsa Pedersen	1-1-HP-1VK-Cert-1BHK-BIR
-------------------------	---------------	--------------------------

Åpen klasse hannhund

Ouji Sama Marco	Lise Brun	0
-----------------	-----------	---

Champion klasse hannhund

NS Uch Soldoggen's Ippiki-Ookami	Heidi Nilsen	IM
----------------------------------	--------------	----

Junior klasse tispe

Chi Aki	Richard Lindahl	1-1
---------	-----------------	-----

Åpen klasse tispe

Soldoggen's Pika-Ichi	Walle/T E Martinussen	1-1VK-Cert-1BTK-BIM
-----------------------	-----------------------	---------------------

Soldoggen's Japp Ann Babe	Tore Moen	2
---------------------------	-----------	---

Kleivane's Ka-Ta Zhuni	May M Brun	1-2VK
------------------------	------------	-------

Champion klasse tispe

Int Nord Uch Soldoggen's Beniesa	Paul Walle	1CHK-CK-2BTK
-------------------------------------	------------	--------------

Veteran klasse tispe

Int Nord Uch Soldoggen's Beniesa	Paul Walle	1-1VET-CK
-------------------------------------	------------	-----------

"Årets utstillingsshiba" per 1/1-05

Poeng	Ant	Hund	Eier
	uts		
1	62	5 Noriko av Enerhaugen	Christen Lang
2	60	5 Nattfjåriken Chujitsu	Paul Walle
3	46	5 Soldoggens Hokkyoku No Hoseki	Paul Walle
4	42	5 Soldoggen's Oishiiba	Paul Walle
5	39	5 Chiyomaru av Enerhaugen	Einar Haavik
6	39	5 Soldoggen's Beninesa	Paul Walle
7	36	4 Soldoggen's Obi Wan Kenobi	Thomas Henriksen
8	36	2 San Jo Lucky in Love	Helene Nordwall
9	34	5 Østbylias Edle Rosa På Ball	Kåre Svendsen
10	34	4 Shippou No Shinichi Go Kagawa Shippousou	Christen Lang
11	30	5 Ak-inu-bas Daitan ni Akobo	Ulleberg/ Bøhmer
12	30	5 Soldoggen's Kyocera	Paul Walle
13	29	4 Ak-Inu-Bas Shiro Saki	Dan Ove Tuven
14	29	5 Mjærumhøgda's Naganobu	Laila Nagel
15	28	4 Ran av Enerhaugen	C Lang/ S Nærland
16	27	5 Østbylias Hælie Zorro	Samuel Skjelbred
17	26	4 Soldoggen's Uba Juba	Walle/ Jenssen
18	24	5 Mjærumhøgda's Yu Komatsu	Lise Kommisrud
19	23	5 Pei Fang no Macedo	Siv Lilleby
20	22	3 Nattfjåriken Ryujiro	Lena Paulsen
21	22	5 Østbylias Hælie Noire	Henry Cadman
22	20	2 Soldoggen's Ippiki-Ookami	Heidi Nilsen
23	18	2 Habagou's Dozo Osaki Ni Kyodai	K & B Pedersen
24	18	3 Marvinds Beni Tequilla	Heidi Hansen
25	17	3 Mjærumhøgda's Furu-Akiaka	Laila Nagel
26	16	2 Gensui av Enerhaugen	Åke Roseth
27	16	2 Soldoggen's Tsuyo-Goshi	Lone Filipsen
28	16	3 Mara-Shimas Hi Kitsune	Nina Hvid
29	15	1 Shippou No Naohime Go Kagawa Shippousou	Christen Lang
30	15	3 Nakakuro av Enerhaugen	Therese Hodne
31	14	2 Pei Fang Takarai	Wenche Johansen
32	14	2 Soldoggen's Wan	Walter Wilhelmsen
33	14	3 Ak-inu-bas Kitaro no Kuro Shinju	Høyem/ Aasheim

34	13	2 Zenmai av Enerhaugen	C Lang / S Nærland
35	12	2 Mjærumhøgda's Sachiko	Hilde Schyttelvik
36	12	2 Kenzoku no Hikari Hoshi	Inger Lise Mandryck
37	12	2 Pei Fang Sorte Ting	U Rimstad/M Holmli
38	12	2 Østbylias Edle Aya	Christen Lang
39	12	1 Stämmlocks Atarashii Honto	Helene Nordwall
40	12	1 Explorer's Hiro	Birgit Hillerby
41	10	1 An-An's Chisana Hana	Pedersen/Jensen
42	10	1 Mjærumhøgda's Yukihime	Eivind Mjærum
43	10	1 Soldoggen's Japp Ann Babe	Tore Moen
44	10	1 Utsukushii av Enerhaugen	H Hopland/C Lang
45	10	2 Soldoggen's Era Ta-Ta	Unni M Viklund
46	10	2 Pei Fang Chianti Ruffino	Bjørnsland/ Holmli
47	10	2 Mjærumhøgda's Tama	Hege B Myhre
48	10	2 Explorer's Jakuyuu	Asbjørn Time
49	10	2 Ramnfløyas Kita no Otenba	Bente Kittelsen
50	9	1 Glendalin Fuyu-San	Christen Lang
51	9	2 Soldoggen's Tentai Tiko	Elsa Pedersen
52	8	1 Edeängs Belinda	Åsa Lundmark
	8	1 Soldoggen's Nikko-Line	Berit M Sandtorv
54	8	1 Mjærumhøgda's Hikari Kiyomi	Eivind Mjærum
55	8	1 Mjærumhøgda's Fukubeni	Cato Strædet
	8	1 Soldoggen's Richi-Teki Onna	Petter Paulsen
57	8	2 Mara-Shima Tyfoon	Christen Lang
58	7	2 Soldoggen's Inaoru Imoto	Unni M Viklund
59	6	1 Soldoggen's Musashimaru	Linda Tollefsen
60	6	1 Soldoggen's Naka-Yoshi	Charlotte Damm
	6	1 Jinchoe av Enerhaugen	Dale/ Blydt-Svendsen
62	6	1 Soldoggen's Ja-Pan Junior	Paul Walle
63	6	1 Soldoggen's Tensei-no Tenshi	Mona Mathisen
64	6	1 Østbylias Kvikke Wimba	Ingebrigtsen/Skjelbred
65	6	1 Explorer's Inaguri	Birgit Hillerby
66	5	1 Kitano del Biagio	Svendsen/ Holmli
	5	1 Soldoggen's Pika-Ichi	P Walle/T E Martinussen
68	4	1 Kenzoku no Geisha	Rydland/Lyshaugen
69	4	1 Explorer's Lurime	Charlotte Mellin
70	4	1 Willemo's Nytula	Tom Hofsl

71	4	1	Pei Fang Lille Inca	Bjørslund/Høvring
72	4	1	Sherae Haru Yokoi	Marianne Holmli
73	3	1	Østbylias Glæe Tingo	May Holmvik
74	3	1	Østbylias Hælie Totti	Lars Erik Susegg
75	2	1	Bi len Tingeling	Sissel Skjelbred

Oppsummering 2004: Vi ser at mange shibaer går på utstilling, i år har det altså vært 75 ulike shibaer utstilt som har fått cert/CK, og blitt plassert blant de 5 beste hanner/tisper. For en rase som er så liten som vår, er dette flotte resultater

ÅRETS BRUKSSHIBA

Her mangler vi masse resultater! Dere som har vært med på

- Lydighet
- Agility
- Blodspor

- må selv sende inn kopier av kritikker, siden arrangørene ikke sender resultater til raseklubben!

Oversikt over konkurranser og premiering kan sendes på e-post til laila.nagel2@tiscali.no og vi ber om at resultater sendes så raskt som mulig!!!

Til min kjære leder

Behandle meg med kjærlighet, min elskede leder,
for ingen hjerteknuser, som meg i verden,
er mer takknemlig for din godhet og omtanke enn min.

Ikke ødelegg sinnet mitt med en pinne,
selv om jeg slikker dine hender mellom slagene.
Din tålmodighet og forståelse vil lære meg fortere
det du vil jeg skal lære.

Snakk med meg ofte, for din stemme er
verdens søtteste musikk, som du vet når du ser meg
logre av glede når jeg hører dine fottrinn.

Når været er hardt og kaldt, la meg komme inn,
for jeg har blitt hjemmevant gjennom avl og
er ikke lenger i stand til å takle de kaldeste vindkastene.

Ingenting gleder meg mer enn æren
av å ligge ved dine føtter.

Hold skålen min fylt med vann,
for selv om jeg ikke blir sur på deg når den er tørr,
er det vanskelig for meg å tørste.

Gi meg ren mat for at jeg skal kunne beholde min sunnhet,
for å leke og gjøre som du forventer,
for å gå ved din side i hverdager og på utstillinger.

Når jeg er meget gammel
og jeg blir berøvet min helse og mitt syn,
ikke vend ryggen til meg,

men innse at mitt liv av tillit er i ferd med å ebbe ut,
slik at jeg kan trekke min siste pust med viten om at jeg var
alltid tryggest i dine hender.

Hilsen en liten shiba

Innsendt av Grete Kvelstad

Til min kjære leder

Eggen/Holmestrand

71 4 1 På Ferg Låve fra

72 4 1 Besvarelsen er en kjærlighet, min egen er en

73 3 1 for meg, jeg er en kjærlighet, min egen er en

74 2 1 et med isfiske, jeg er en kjærlighet, min egen er en

Isfiske er en tålmodighetsprøve.....

Retur:
NSK, v. Terje Ljosnes
Hans Hauges gt 1E, 5033 Bergen